

LIBRARY
MAR 27 1981
STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXI Nr. 6

KETVIRTADIENIS, KOVO [MARCH] 19, 1981 m.

KAINA 25 c.

KASDIEN

MŪSŲ LAIKRAŠČIAI JUBILIEJAI PASVEIKINKIM PARENGIMAI

Emigracijos sąlygomis darbininkiškiems laikraščiams reakcinio kapitalizmo santvarkoje nėra lengva išsilaikyti, kai jiems daromos kaip politinės, taip ekonominės obstrukcijos. Tačiau mūsų laikraščiai "Vilnis" ir "Laisvė", nežiūrint visų tų sunkumų, gyvuoja.

Praeitais metais "Vilnis" minėjo 60 metų gyvavimo sukaktį, šįmet "Laisvė" balandžio 26 d. minės net 70 metų sukaktį. Kiekvienam mums šie minėjimai kelia džiaugsmą, kad per tiek metų pajėgėm ir tebe pajėgime juos turėti.

○○○○

Yra natūralu sulaukus senatvės pavargti. Daugelis iš mūsų pažangaus judėjimo darbuotojų pradeda jaustis pavargę. Jau rečiau lanko organizacijų narių susirinkimus, rečiau matosi parengimuose, mažiau besisielia visu pažangiu judėjimu. Bet jų meilė savo laikraščiams negesta. Daro viską, kad jie gyvotų, kad juos lankytų, neštų jiems žinias iš klasių kovos frontų, iš senosios gimtinos Lietuvos, kad skelbtų darbo žmonių idėjas, kovotų už taiką pasaulyje ir šviesesnį rytojų žmoniui.

Tokie žmonės, nežiūrint jų amžiaus, nežiūrunt kiek jie pavargę, verti pagarbos. Jaunose dienose įsisavintos idėjos tebėra jų širdyse, nuovargio neužgožtos, neblėstančios.

○○○○

Blogas dalykas, kai pavargę visuomeninėje veikloje kai kurie veikėjai pradeda kelti klausimą, kad "Vilnij" ir "Laisvę" reikia sujungti. Girdi, pakanka vieno laikraščio. Tai draugai, kurie rimtai pavargę.

Emigracijoje kokios tautybės bei pažiūrų laikraštis bebūtų, jis yra kaip žmogus — gimsta, užauga, gyvena ir miršta. Nes emigracijoje, kaip imigrantų kolonijos būtų atsparios, jos vis tiek sutirpsta. Drauge su jomis sutirpsta jų organizacijos, kultūrinės įstaigos, laikraščiai.

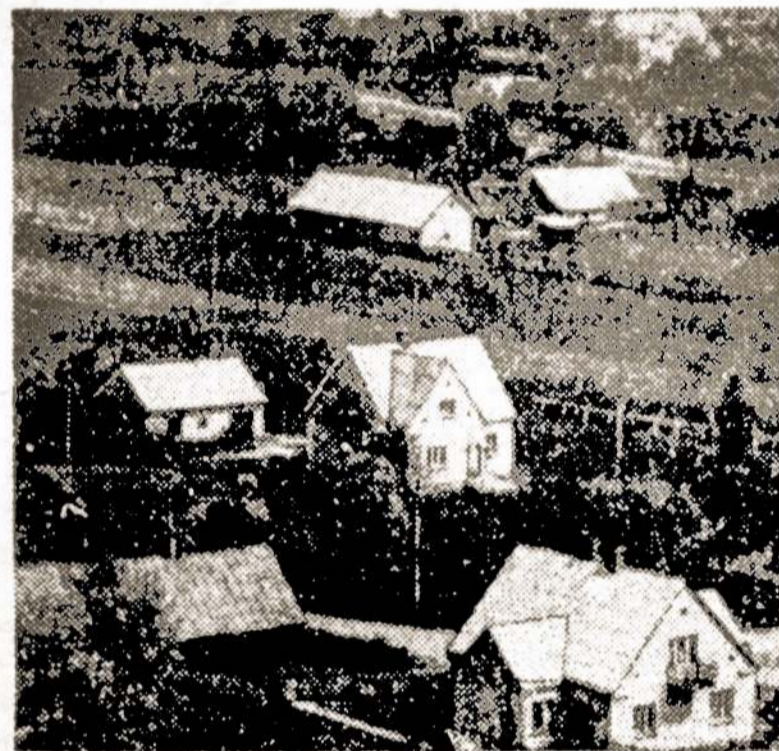
Laikraščius "Vilnij" ir "Laisvę" pažangūs lietuviai imigrantai atskirai įkūrė, atskirai augino, puoselėjo ir taip atskirai vienas ar antras sustos ejęs, kai vienam ar antram atskirai išsėks galimybės eiti. Tai yra natūralu ir kitaip negali būti.

Idėja suvienyti abu laikraščius yra defetistinė idėja, kas pažangiam žmogui yra svetima.

○○○○

"Laisvei" jau 70 metų. Džiugus jubiliejus ne tik laikraščio skaitytojams, rėmėjams ir darbuotojams, džiugus jis kiekvienam pažangiam lietuvii. Juk tai laikraščio skaitytojų, rėmėjų ir darbuotojų laikra-

PRASIDĖS LYG IR ANTROJI RUSNĖS JAUNYSTĖ

Antano Gylio ir Petro Katausko nuotraukos.

Nuo seniai Lietuvoje žinomi Nemuno deltoje Rusnės salos žvejai. Dabar ten išsikūręs Silutės rajono Rusnės žuvininkystės ūkis. Per metus metus ir šimtmečius apleista šis Lietuvos vietelė keičia savo veidą.

Štai ką pasakoja to žuvininkystės ūkio direktorius Juozas Rudziankas:

Dabar norinčių atvažiuoti į Rusnę, pasigrožėti nepakartojama gamta ir žmonių darbu — visuomet daug. Bet jų akyse pastebėdavom ir priekaištą: savitas, unikalus miestas tarsi posūnis. Ir ko gi stebėtis, juk jis visiškai neturėjo savo komunalinio ūkio.

Savo salą, savo ūkį, savo miestą mylime. Kiek įstengdami jį ramstėme, tvarkėme — tai kurį pastatą paremontavome, tai gatves išasfaltavome. Miestą labai pagražino ant Pakalnės upės kranto ūkio pastatyti alytiškiai namukai. Jų čia tryli-

čiui meilės rezultatas! Kiekvienam mūsų pareiga laikraštį pasveikinti ir palinkėti jam ilgiausių metų.

Dėlei patogumo, kad kiekvienam atskirai nereiktų siųsti pasveikinimo, "Vilnies" administratorė Nellie DeSchaaf sutiko priimti "Laisvei" sveikinimus ir pasiųsti visų vienu kartu.

Gražu būtų, kad ir kituose miestuose bei kolonijose atsirastų, kas "Laisvės" pasveikinimais imtųsi rūpintis. Kaip kiekvienam darbininkiškam laikraščiu parama reikalinga, taip ir "Laisvei".

Čikagiečiai kovo 1 d. banketu gražiai pagerbėm vartininkus, pasiūnekėjom apie jų sunkų darbą. Kovo 15 d. moterys buvo suruošę Tarptautinės Moters dienos minėjimą. Abu renginiai vyko "Vilnies" salėje.

Tai graži tradicija kiekviena pasitaikusia proga turėti didesnius ar mažesnius parengimus. Juose vieni su kitais susitinkame, pagyvėjame visuomeninėje veikloje, na, ir centas kitas estini pelno organizacijoms.

Kuo dažniau parengimų, tuo geriau, tuo mažiau sustingsime, tuo gyvesni būsim. S. J. Jokubka

ka. Vis daugiau namų žmonės statosi pagal individualius projektus. Bet vis jaučiame — to per mažą...

Norime tikėti, kad dabar prasidės lyg ir antroji Rusnės jaunystė. Pasinaudodami tuo, kad tai mūsų žuvininkystės ūkiu — kaip žinoma, jis verčiasi ir žemės ūkiu — centrinė gyvenvietė, jau užsisakėm naują generalinį planą, kuriame, be viso kito bus numatyti sklypai iki 25 arų tiems, kas statys ir naujus trobesius. Turėsime didesnius sodus, nors mūsų sąlygomis vaismedžiai ir nelengvai prigyja. Tikime, kad netolimoje ateityje kitaip išrodys ne tik kiemai, bet ir visos gyvenvietės aplinka, kad pasivysime šiuo atžvilgiu gerokai ir priekį pažengusius kai kuriuose kitus Silutės rajono ūkius.

Viena iš aktualiausių problemų — valymo įrengimų statyba. Dokumentacija jau paruošta. Belieka surasti gerą rangovą. Ir to negalima atidėlioti. Manome, geriausi talkininkai būtų šilutiškiai melioratoriai. Tikime taip pat, kad žuvininkystės valdyba atsižvelgs į dabar atsiradusias permainas, poreikius ir parems ūkį, kad jis galėtų greit ir pavyzdinai sutvarkyti savo centrinę gyvenvietę. Juk ji — savotiški vartai į Rusnės salos turtus ir grožį.

TRUMPAI

— Mašinistų profsąjunga išpėja natūralių dujų vartotojus, jeigu bus dereguliuotos dujų kainos, tai kompanijos iš vartotojų kasmet gaus \$81 milijoną. Kitaip sakant, kasmet turės \$10 milijonų papildomo pelno.

— Los Angeles policijos departamentas aliarmuoja, kad Hollywoode narkotiko kokaino vartojimas stačiai epideminis. Vartoją jį filmų direktoriai, rašytojai, aktoriai, vartoją visi.

— Apie 3,000 moterų išpėjo prez. R. Reaganą ir kongresą, jog jos nesiliaus kovojusios prieš moterų diskriminaciją.

Pakistanas agresorių orbitoje

Pakistano pastangos didinti savo karinę galią, kelia didelį regiono šalių susirūpinimą, rašo redakciniam straipsnyje laikraštis "Kabul New Times". Straipsnyje pažymima, kad ypač didelį pavojų kelia šios šalies mėginimai tapti branduolinio ginklo gamintoja. Rašydama apie neseniai įvykusį Zija ul Huko vizitą į kai kurias islamo valstybes, laikraštis pažymi, jog pagrindinis jo tikslas buvo gauti karinę pagalbą ir įgyti karinį pranašumą prieš regiono šalis. JAV jau žadėjo Pakistanui padėti šioje srityje. Dviem šalims bendradarbiaujant, karinėje srityje Pakistanas gauna Kinijos ginklų ir karinės amunicijos. Šis bendradarbiavimas realizuojamas derinant su Amerikos imperializmo kariniais planais ir strateginėmis programomis.

Visa tai, pabrėžiama straipsnyje, prieštarauja Pakistano vyriausybės pareiškimams, kad ji esą yra suinteresuota normalizuoti padėtį regione. Pakistano valdžios veiksmai kelia tiesioginę grėsmę taikai ir saugumui, trukdo normalizuoti santykius tarp šios Žemės rutulio dalies šalių.

Afganų tauta, regiono ir viso pasaulio tautos mato, kaip sutinkamai su JAV imperializmo ir jo sąjungininkų, Kinijos hegemonizmo ir regiono reakcijos kėslais Pakistano valdžia aktyviai dalyvauja ruošiant ir ginkluojant samdinius bei banditus Pakistane įsteigtose specialiose stovyklose ir centruose, kad būtų galima vykdyti ardomąją veiklą prieš Arganistano vyriausybę ir liaudį. Šios provokacinės Pakistano valdančių sluoksnių akcijos, be abejo, kenkia jo santykiams su kaimyninėmis valstybėmis.

— Prezidentienė Nancy Reagan siekia sukelti iš privatiškų asmenų \$200 tūkstančių išdekoravimui antrojo ir trečiojo aukšto Baltųjų rūmų.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60606 Phone 342-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Ir be mokesčių sumažinimo kapitalų užtektu

Prez. R. Reaganas ir visos choras jo patarėjų nori įtikinti liaudį, kad kompanijoms ir fabrikantams reikia mažinti mokesčius, leisti jiems nurašinėti nuo mokesčių investuojančius pinigus į pramonę, kad pramonė suaktyvėtų, kad visa Amerika vėl stotų dirbti. Jeigu Amerikoje nebūtų kapitalų, tokie įtikinėjimai būtų pateisinami. Bet gi dabar, kai milijonais ir bilijonais jie plaukia į užsienio šalis, tokie įtikinėjimai yra niekas daugiau, o tik dūmų pūtimas į akis.

Paties komercijos departamento pranešimu, paskelbtu laikraštyje "Wall Street Journal" praeitų metų rugpjūčio 27 dieną, 1979 metais Amerikos kapitalo į užsienio šalis išplaukė net \$192 bilijonai, — \$137 bilijonai į pramonines šalis ir \$55 bilijonai į besivystančias šalis. Už šiuos bilijonus dolerių ten buvo perkamos tenykštės įmonės ar modernizuojamos amerikietišku kompanijų įmonės ir fabrikai.

Arba paimkime didžiojo biznio tarybos tyrinėjimų duomenis. Jeigu 1979 metais 159 firmos eksportavo savo kapitalus į užsienio šalis, tai 1980 metais net 252 firmos, kurių 22 procentai nupirko tenai tenykščių kompanijų biznius. Kitos eksportuotą iš Amerikos savo kapitalą investavo tenai esančių savo biznių plėtimui.

Kodėl taip yra? Ogi, kad užsieny investuoti kapitalai duoda daugiau pelno, negu čia investavus modernizavimui savų įmonių ar plėtimui biznio. Ten darbininkai dirba už mažesnes algas ir pagamintus produktus galima eksportuoti Amerikon ir čia juos parduoti.

Kaip taisyklė, kapitalas neturi tėvynės. Jeigu prez. Ronald Reagano administracijai pavyks kompanijoms ir atskiriems fabrikantams sumažinti mokesčius tiek, kad jiems investuoti kapitalai čia būtų pelningiau, negu užsienio šalyse, žinoma, jie investuos čia. Bet iš ko valstybė tada pragyvens!? Darbininkų gerbūvio ir socialinių programų sąskaita. Kapitalistai riebs, darbininkai liesės, jeigu prez. Reaganui ir jo patarėjų chorui pavyks įtikinti liaudį, kad kompanijoms ir fabrikantams reikia mažinti mokesčius, leisti jiems nurašinėti nuo mokesčių investuojamus pinigus į pramonę, kad ji suaktyvėtų.

Prez. Reaganas savo ekonomikos programa kelia nerimą

Iš visko matyti, kad prez. R. Reagano prezidentavimo metai Amerikoje bus nerimo metais. Visur girdėti pasipiktinimas, ypač profsąjungose ir šiaip pažangiuose sąjūdžiuose, jo programa subalansuoti valstybės biudžetą darbo žmonių ir varguomenės sąskaita. Angliakasiai netgi grasina generaliniu streiku, jeigu prez. R. Reagano administracija atsisakys nuo padengimų vadinamo Black Lung Trust—Fondo deficitų.

Prieš prez. R. Reagano krašto ekonomikos programą rūsčiai pasisako visa eilė profsąjungų vadovų. Netgi ir AFL-CIO profsąjungų prezidentas Lane Kirkland sako, jog Reagano ekonomikos programa "amerikiečiams darbininkams kaštuos milijonus darbų". Vadinasi, nedarbas dar labiau padidės. Kitas toks pat konservatyvus ir klasių bendradarbiautojas, plieno pramonės darbininkų profsąjungos prezidentas Lloyd McBride akcentuoja, kad Reaganas su savo ekonomikos programa "ciulps is biednų ir duos turtingiems". Tokios pat nuomonės ir valdžios valdininkų federacijos vadovas Jerry Wurf.

Vienas iš pažangesnių, mašinistų (IAM) profsąjungos prezidentas William Winpisinger tiek pasipiktino, kad nesulaikydamas kongreso demokratams patarė lengvai praleisti Reagano programą, kad pasimokyti tie, kurie balsavo už Reaganą. Vėliau atlyžęs pažymėjo, kad Reagano kalba, pasakyta vasario 18 d. buvo kaip ir kurstymas "karui gatvėse", jeigu kongresas sutiktų su jo ekonomikos programa.

Pikčiausiai prieš prez. Reagano programą pasisakė negrai kongresmanai. Vienas jų tiesiai pasakė, jog bus lygiai taip, kaip vogimas iš biednų ir davimas turtingiems. Illinois demokratas Cardiss Collins prez. Reagano kalbą palygino su neutronine bomba, mesta į Amerikos miestus sunaikinimui biednų išlikimo ir palikimui toliau gyvuoti militariniam-industriniam kompleksui.

Kaip pažymi laikraščio "Daily World" apžvalgininkas Tim Wheeler, įvairūs pažangesni sąjūdžiai, apimantys daugiau kaip 150 organizacijų, ruošiasi reaguoti. Kelios jaunimo, studentų ir darbininkų organizacijos jau ruošiasi balandžio 14 d. vykti į Vašingtoną. Ruošiasi suaktyvėti 1979 metų sausio 16 dieną Detroite paskelbta pažangesnių sąjūdžių "Progressive Alliance".

Iš prez. Reagano gąsdinimų, kad Amerikai išbristi iš ekonominio sukliurimo, kokiame randasi, nėra kitos išeities, tik jo programa, rimtesni

DIENOS TEMOMIS

PROTESTO DEMONSTRACIJOS

Rašant šiuos žodžius, iš amerikiečių pažangios spaudos duodasi žinoti, kad jau prasideda protesto demonstracijos, nukreiptos prieš prez. Reagano užmačius apkarpyti socialines programas ir šiaip prieš jo ekonomikos politiką.

Kovo 28 dieną vyks demonstracija Pensilvanijos sostinėje Harrisburgh, balandžio 14 dieną susitelkęs jaunimas demonstruos Vašingtone, demonstracijai Mičigano sostinėje Lansing ruošiasi Detroito autopramonės darbininkai, visa eilė profsąjungų reikalauja organizuoti demonstracijas Vašingtone už darbą visiems, pajėgiantiems dirbti ir t. t.

DAUGIAUSIA GAUNA BALTIEJI

Kad daugiausia yra juodos spalvos žmonių gaunančių socialinio aprūpinimo pašalpas, taip nėra. Nacionalinės miestų lygos prezidentas Vernon Jordan savo nuolatinėje kolumnoje rašo, kad maisto talonus gauna pusė baltųjų, socialinio aprūpinimo pašalpas iš penkių gaunančių trys yra baltieji, iš Social Security fondo visų pinigų baltieji gauna 92 proc., Medicare naudojasi iš penkių keturi baltieji. Tai yra ne dėl to, kad baltieji yra biednesni už juoduosius, o todėl, kad baltųjų šalyje yra daug daugiau, negu juodųjų žmonių. Pasakos, kad mokame mokesčius išlaidai mokymui biednų juodųjų, yra nesąmonė.

KALBANT APIE NATŪRALIAS DUJAS

Koks natūralių dujų brangumas, žino kiekvienas, kuris jas naudoja butų šildymui. O jeigu jų kainoms būtų panaikinta kontrolė, apskaičiuojama, kad šiaurinėse valstijose darbininkams, uždirbantiems vidurkio algą, žiemos metu reiktų dirbti keturias savaites per mėnesį savo buto apšildymui. Jeigu būtų panaikinta dujų kainų kontrolė, dujų kompanijos per 1981-1985 metų laikotarpį turėtų \$962 bilijonus pajamų. O tai yra, tris ir pusę karto daugiau, negu turi dabar, kai kainos kontroliuojamos, arba devynius kartus daugiau, negu turėjo per pastaruosius penkerius metus.

NEŽINO KA DARYTI SU KUBIEČIAIS

Kaip atsimename, prez. Carteris išskėstomis rankomis priėmė tūkstančius kubiečių, nepasitenkinusių socialistiniu gyvenimu Kuboje. Reakcinė spauda tada džiūgaudama rašė: žiūrėkite, iš Kubos galvatrukėiais žmonės bėga nuo Fidel Castro režimo! Ir, išties, "bėgo". Gabeno juo žvejai savo valtimis, gabeno kas tik turėjo kokią jachtą.

Daugiausiai "bėgo" buržuaziškai nusiteikę ir čia Amerikoje turintys giminių, drauge su jais "bėgo" ir

žmonės juokiasi, nes išeitis yra, milijonai žmonių už ją jau kovoja, pažymi laikraštis "Daily World".

Milijonai žmonių jau kovoja prieš aukštas kainas, prieš fabriku uždarinimą, prieš rasizmą, prieš miestų krizę... Ta kita alternatyva yra negrų kongresmanų pasiūlymai, darbininkų pasiūlymai, senų žmonių, jaunimo, moterų, vienos šeimos fermerių pasiūlymai. Ispaniškai kalbantys amerikiečiai ir kitos mažumos turi alternatyvas prez. Reagano ekonomikos programai, bet jis jų nepaiso, pažymi laikraštis.

Sios alternatyvos verčia liaudį vienyti, kad virš visko būtų liaudies reikalai, o ne turčių kišenės, kad prieš infliaciją, nedarbą ir recesiją būtų kovojama tikrai, o ne paviršutiniškai.

visoks netikęs elementas. Nūdien netikusių priskaitoma virš 1,000 ir mažiausia 700 jau sėdi Amerikos kalėjimuose. Vašingtonas nežino, ką su jais daryti. Nori, kad Kuba juos priimtų atgal. Kas iš to išeis, laikas parodys.

PREZ. REAGANAS SAKĖ, BET NEPASAKĖ

Pompastiški Irane paleistų įkaitų pasitikimai, kai jie grįžo namo, Vietnamo karo veteranams sukėlė pasipiktinimą. Jie irgi nemaža kančių, o gal dar daugiau pernešė Vietnamo karo laukuose, bet kai grįžo namo, niekas jų nepasitikio, netgi nepastebėjo.

Kad neužsitraukus jų neapykantos valdžiai, Vašingtonas juos susikvietė pagerbti. Prez. Reaganas ta proga jiems pasakė patriotinę kalbą. Girdi, jie grįžo nelaimėtojai ne dėl to, kad buvo suplikti, o dėl to, kad jiems nebuvo leista laimėti.

Kas jiems neleido laimėti, prezidentas nepasakė. Neleido jiems laimėti Vietnamo liaudis titaniškai už savo krašto suverenumą.

GAL LEGALIZUOS NELEGALIUS

Ypač Lotynų Amerikos šalių darbininkus traukia JAV, nes čia didesni uždarbiai, pragyvenimas lengvesnis. Bet JAV ne bile ką įsileidžia. Todėl iš biednesnių šalių darbininkai į JAV veržiasi nelegaliai: vieni slaptai pereina sieną, kiti tarpininkaujant tam tikriems agentams. Yra agentų, kad iš Meksikos mėšai gabenti sunkvežimiais tokių nelegalių imigrantų atgabena iki Čikagos.

Juos čia išnaudojami meliai samdo, nes nereikia jiems mokėti net ir minimum atlyginimo, nereikia mokėti apdraudų, gali juos versti dirbti ilgiausias valandas. Ir tokie nelaimingų nelegaliai atvykusių Jungtinėse Valstijose yra nuo 2 iki 3 milijonų. Valdžia ketina juos legalizuoti.

TRUMPAI

— Oficialės statistikos duomenimis, paauglių bedarbių yra 19 procentų, tuo tarpu negrų paauglių bedarbių net 36.5 procento. O priskaitant ir tuos, kurie nustoje vilties rasti darbą, paauglių bedarbių, kaip Niujorke ir Detroite, yra 75 procentai.

— Salvadoro revoliucinio demokratinio fronto pareigūnas Mario Valesquez surengtoje Čikagoje spaudos konferencijoje smerkė didžiąją spaudą už melagingas žinias, kad Salvadoro liaudis, kovojanti prieš diktatūrą, gauna ginklų iš kitur.

— Darbo departamento apskaičiavimu, palyginus kiek doleris buvo vertas 1967 metais, dabar jo vertės beliko 39 centai.

Tikėti ar netikėti—privatus reikalas

"Vatikano radijas", bandydamas įrodyti, kad Tarybų Lietuvoje ateistai "smaugia" bažnyčią, dažnai mini tą faktą, kad kai kuriose Lietuvos katalikų parapijose trūksta klebonų. Tai tiesa. Kai kur tikrai nėra nuolatinių, vietoje gyvenančių klebonų. Štai faktai — 1978 metų duomenimis, Panevėžio vyskupija turėjo 24 kunigais daugiau, negu joje yra parapijų, tačiau tos vyskupijos 12 parapijų nuolatinių klebonų neturi.

Kodėl taip yra? Pastebėta — jeigu bažnyčios yra nuošaliai nuo prekybos bei kultūros centrų, jeigu jos stovi atokiau nuo gerų kelių, šandien į tokias bažnyčias susirenka mažai tikinčiųjų. Štai tokios parapijos, turinčios labai mažai lėšų, kunigų yra nemėgstamos. Į jas skiriami klebonai vyksta labai nenoriai. Kaip taisyklė, tokias "užgesnėjančias" parapijas privalo finansuoti turtingesnės parapijos. Tai šiuolaikinio gyvenimo realybė — įvairūs socialiniai ir kultūriniai veiksniai — nulemia tai, kad vis daugiau parapijų nesulaukia nuolatinių klebonų. Prisiminkim netolimą praeitį — visą savaitę sunkiai dirbęs — Lietuvos valstietis kiekvieną sekmadienį uoliai lankė bažnyčią. Dabartiniai žemdirbiai daugumoje ratuoti, jie labai mobilūs. Poilsio ir švenčių dienomis jie neužsisklendžia savo bažnytkaimyje, juos traukia teatrai, koncertai, muziejai. Juos sutiksi visuose Lietuvos kampuose. Jų poreikiai jau seniai neapsiriboja vien bažnyčia. Štai kodėl mažėja religinės bendruomenės, ir šis procesas vyksta savaime, jis nėra dirbtinai skatinamas. Pagaliau pripažinot, gali sukūti mūsų oponentai Vakaruose. Pagaliau pripažinot, kad religingumas Lietuvoje mažėja. Ir tai komunistų rankų darbas, pridurs ne vienas iš jų. Ką į tai galima atsakyti? Ogi nieko. Nebent pateikti keletą duomenų apie religijos būklę šiandieniniame kapitalistiniame pasaulyje.

Per dvidešimt metų katalikybės tvirtovėje Italijoje kunigų sumažėjo net 29 procentais. Italų katalikų duomenimis, tik 20-30 proc. visų katalikų lanko bažnyčią ir praktikuoja apeigas. 1965 metais Prancūzijoje buvo išventinta 646 kunigai. 1970 metais — tik 248-ni, 1974 metais — vos 170. Jeigu kunigų skaičius Prancūzijoje mažės tokiais tempais, tai 2000 metus prancūzai sutiks be kunigų. Nuo 1963 metų iki 1973 metų JAV kunigystės atsisakė net 10 tūkst. amerikiečių dvasininkų. Ispanijoje — antroje po Italijos katalikybės citadelėje — dar diktatoriaus Franko laikais pusė gyventojų nelankė mišių ir nepraktikavo religijos, o beveik 90 procentų darbininkų buvo antiklerikalai. Ne vienas prisimenime, kokia sensacija tapdavo kunigo atsisakymas kunigystės. Dabar tai jau žmonių nestebina. Jeigu 1963 metais sutanos atsisakė 167 kunigai, tai 1970 metais taip pasielgė 14148 dvasininkai. Nepamirškime, kad minimu laikotarpiu gyventojų skaičius nuolat augo. Beveik visi, net ir katalikų publicistai, sutinka, kad pagrindinė atšalimo nuo religijos priežastis — mokslo bei technikos pažanga. Kaip matome, religingumo sumažėjimas — reiškinys, būdingas ir kapitalistinei visuomenei, nepaisant visų valstybės pastangų religingumą paremti. Tai buvo pripažinta ir II Vatikano susirinkimo priimtoje pastoralinėje Vilnis, 1981 Kovo 19

konstitucijoje apie šiuolaikinę bažnyčią: "... vis gausesni būriai praktiškai atsitraukia nuo religijos. Kitaip negu praeityje neigiamas dievas ir religija, ir atsisakymas nuo jų dabar jau nebėra išimtis ar atsitiktinis reiškinys". Pabaigai pagnagrėkime religijos ateities klausimą. Bene įdomiausia, ką šiuo klausimu galvoja patys dvasininkai. Atsakymą rasime Amerikos lietuvių rašytojo Rojaus Mizaros pasikalbėjime su Šančių bažnyčios klebonu Alfonsu Lape, 1967 metais atspausdintame laikraštyje "Laisvė": "Altorius, sakykla ir klausykla liko tos vietos, — nurodė kunigas Lapė, — kuriose kunigas gali nevaržomai aukoti Nekruviną Auką, skelbti Dievo žodį ir administruoti sakramentus". Apibūdinamas religijos padėtį Lietuvoje, Lapė pasakė: "Šitas didžiulės religijos ir ateizmo kovos sąveikloje vyksta diferenciacijos procesas: vieni nueina ateizmo keliu, kiti gi aiškiai išpažįsta religiją. Taigi kunigo asmuo ir jo pastoracinis darbas lieka vienas iš svarbiausių veiksnių, lemiančių tolimesnį religinį gyvenimą Tarybų Lietuvoje". Su šiomis mintimis susižaukia taip pat "Laisvės" laikraštyje 1964 metais išdėstytos tuometinio Vilniaus arkivyskupijos kanclerio kunigo Mažeikos mintys. Paneigęs, kad mokslinė ateistinė propaganda reiškia tikinčiųjų persekiojimą, Mažeika pastebėjo: "Ši propaganda yra vedama moksliniu pagrindu. Mes gi savo keliu skelbiame Kristaus mokslą. Tai yra ideologinio charakterio kova, kova pažūrų ir nuomonių, kuri gyvavo visais laikais ir dabar gyvuoja visame pasaulyje. O žmogus laisvai gali išsirinkti: pamokslą bažnyčioje ar paskaitą klubė". Manome, kad šioms mintims komentaro nereikia. Jos kuop pilniausiai patvirtina, kad tikėti ar netikėti — yra privatus tarybinio žmogaus reikalas. Jis ir tik jis sprendžia, kaip jam elgtis minimumu klausimu. Tai ir yra tikroji sąžinės laisvė. Kazys Bagdonavičius

Apie lietuviškumo problemą

Pastaruoju metu pačioje įvairiausioje "veiksnių" spaudoje gana gausu dejonų dėl jų lietuviškumo problemų. Rašo apie tai "Draugas", rašo "Tėviškės žiburiai", rašo "Darbininkas". Leitmotyvas vienas, esą, trūksta lietuviškų kunigų, trūksta jaunimo, kuris norėtų turėti ką nors bendra su lietuvybe ir lietuviais, vienintėlije lietuviškoje gimnazijoje Vakaruose-Vokietijoje trūksta mokinių ir pati gimnazija laikosi tik vietinės valdžios dosnumo dėka, trūksta...

Kodėl? Mes puikiai atmenime, kad pokario metų emigracija į šią šalį suvažiavo su didžiuliais ir labai pretenzingais užmojais, kad ji senuosius ateivius labai iš aukšto mokė lietuviybės ir tėvynės meilės. Taip pat gerai žinome, kad seniesiems ateiviams lietuviybės ir tėvynės meilės netrūko. O juk daugumoje tai buvo žmonės, neturėję turtų ir neišėję didesnio mokslo.

Pokarinė emigracija į šią šalį jau daug ką rado gatavą. Ji, pagaliau, buvo labiau išsilavinusi, turtingesnė, gausesnė. Tad kodėl šiandien bene dažniausiai linksniuojama tema — lietuviybė?

Į šį klausimą prieš kiek laiko bandė atsakyti tautininkų likučiu

Kaip dorojasi Čilės fašistinė chunta su švietimu

Kaip žinia, Čilės fašistinė chunta užgrobusi valdžią, kaip mat ėmė uždarinėti kiek nors garsesnes revoliucinėms nuotaikomis aukštąsias mokyklas. Ir dabar kasmet universitetuose sumažėja 6,000 studentų. Ginkluoti universitetų patalpų užpuolimai po perversmo buvo tik pradžia.

Diktatūros laikotarpiu neteko darbo 40 procentų pradinių ir vidurinių mokyklų mokytojų, beveik 33 procentai universitetų dėstytojų. Ieškodami darbo ir gelbėdamiesi nuo represijų, šalį paliko 42 procentai inžinierių ir technikų, 15 procentų fizikų ir matematikų, 21 procentas agronomų ir 30 procentų visuomeninių mokslų specialistų.

Chuntos kalėjimuose kankinasi šimtai pažangių dėstytojų ir profesorų, studentų ir jaunimo lyderių. Kalėjimų kančias patyrė ir įžymus švietimo srities veikėjas Enrique Kirbergas. Aštuonis mėnesius jis

leidžiama "Dirva". Štai ką rašė tas laikraštis:

— Kai pajudėjom 1949 metais iš Europos į užjūrio kraštus, tai anuomet rašme spaudoje, kad dabar savo gyvenimą kitaip tvarkysime, negu tie, kurie savo kraštą prieš keliasdešimt metų apleido. Vienas kitam primindavom nepamiršti lietuviškos dvasios, o jauniui sakydavom, kad tai brangiausias mūsų tautos turtas...

— Sakydavome: neišsivadėkim to, ką mūsų tėvai taip didžiai vertino — gimtosios kalbos, mūsų tautos papročių ir lietuviškos veiklos.

Nūdien žvelgiant... nemažai kas iš mūsų susitraukė savame kiaute ir lyg pamiršo, ką jis anksčiau kalbėjo apie lietuviybės išlaikymą.

— ... Nemaža yra tėvų, kurie neleidžia savo vaikų į lietuviškas mokyklas, o jų vaikams to tik ir tereikia.

Straipsnyje, kurį čia miniu, panašų dejonų papilta ir daugiau. Išvados? Kalta esanti gyvenamos šalies aplinka — ir su tuo negalima nesutikti. Kaltas esąs abejingumas kultūrai apskritai ("Dirva" rašo: "yra nemažai lietuvių, išsivijoj, kurie lietuviškų laikraščių ir knygų neskaito... Lietuviška spauda esanti neįdomi, knygos labai brangios") irgi labai svarbus momentas. Tačiau svarbiausio tautininkų likučiu laikraštis taip ir nepasako: kalti slypi juose pačiuose. Anot "Dirvos", viskas bus puikiausioje tvarkoje, jei — "gerais žodžiais bus kalbama apie tėvų gimtąjį kraštą, papročius ir pavergtos Lietuvos kančias".

Pastaruoju sakiniu išporinta labai daug: "veiksniams" nori savo palikuonims Lietuvą pristatyti kaip varganą lūšnų ir vyzų kraštą. Natūralu, kad jaunoji karta bodisi tokiu "šaknu" priminimu ir bevelija būti "tikrai amerikietiška". Neatsitiktina ir tai, kad "Dirva" visiškai nutyli dabartinės Lietuvos pastangas išsivijęs lietuviybei palaikyti: lituanistinius kursus prie Vilniaus universiteto, jaunimo ekskursijas, spaudą ir literatūrą. Pagaliau, jaunajai kartai be jokios abejonės yra taip pakyrėję kalbos apie "Lietuvos vadavimą", kad ji ir pačios savo kilmės nebenori prisiminti.

Apie tai nutyli tiek "Dirva", tiek kiti panašūs leidiniai. O juk tyla — toli gražu ne visada gera byla.

Vladas Mikšys

praleido koncentracijos stovykloje Dosono saloje, paskui jį keldinėjo iš vienos vietos į kitą, galop išvijo iš tėvynės. Tai pranešdama, speciali Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisijos darbo grupė savo pranešime nurodo, kad Čilės universitetui patiria didžiulę tragediją.

Fašistinis režimas universitetuose įvedė teroro ir persekiojimąis paremtą sistemą, primeta militaristinę ir šovinistinę ideologiją, kultivuoja fašizmą. Mokyklose, koleđuose ir universitetuose skaitomas specialus kursas "Nacionalinis saugumas". Jo programoje — dvi pagrindinės temos: "ardomoji veikla" ir "politiniai kitaminčiai". Privaloma "trijų mėnesių stažuotė nacionalinio saugumo organuose". Ten prityrę budeliai moko praktikantus "efektyvių" kovos prieš "ardomuosius elementus" būdų.

Čilės chunta, šalia militarizuoti skirdama 45 procentus nacionalinio biudžeto, smarkiai sumažino lėšas švietimo reikmėms. Mokykloms neteikiamos valstybinės subsidijos, pakilo mokestis už mokslą. Naujaisiais metais Pinocheto chunta įteikė "dovana" ir universitetų studentams — nuo sausio 1 d. paskelbta nauja reforma. Ji numato, kad visi studentai turės mokėti už mokslą universitetuose. J. Ž. kas

KAS PER ORGANIZACIJA PEN KLUBAS

Tai Tarptautinė rašytojų asociacija, įkurta 1921 metais. Pavadinimas kilęs iš anglų kalbos žodžio "pen"—plunksna, tuo pat metu jis yra tarsi santrupa, sudaryta iš pirmųjų raidžių tokių anglų kalbos žodžių: poema—eilėraštis, essay—apybraiža, novel—romanas.

Apie 70 autonominių šios organizacijos centrų veikia 55 šalyse, taip pat Hongkonge ir Taivane.

Pen klubo chartoje įstojančioms nėra kokių nors tikslų reikalavimų. Todėl greta rašytojų Pen klubui priklauso daug mokslo veikalų autorių, leidėjų.

Anot Pen klubo chartos, jo pagrindinis tikslas—prisidėti prie tarptautinio literatū bendravime.

Antrojo pasaulinio karo metais Pen klubo veikla dažnai būdavo antifašistinio pobūdžio. Pokario metais joje neretai pasireiškia anti-komunistinės tendencijos. Tai gero kai sumažino šios organizacijos autoritetą ir įtaką.

Septintojo dešimtmečio viduryje Pen Klubu veikloje įvyko tam tikras posūkis. Buvo atkurti Pen centrai eilėje Europos socialistinių šalių. Pradėjo megztis kontaktai tarp Pen Klubu vadovybės ir tarybinių literatū. TSRS rašytojų sąjungos atstovai dalyvavo kaip kalbėtojai Pen klubo kongresuose Bledė (Jugoslavija), Abidžane (Dramblio Kaulo Krantas). vykstant deryboms dėl galimos tarybinių rašytojų narystės Pen klube, tarybinė pusė pateikė sąlygą kad būtų likviduoti emigraciniai, tarp jų ir vadinamieji Pabaltijo Pen klubai.

Aukščiausias Pen klubo organas—kongresas, kuris šaukiamas kasmet. Jis išrenka Vykdomąjį komitetą iš nacionalinių Pen centrų atstovų, taip pat—prezidentą ir generalinį sekretorių.

Generalinio sekretoriaus ir jo aparato rezidencija—Londone. J.

Ko ir kiek nuveikta per penkis metus

Žurnale "Kultūros Brai" Nr. 1 telpa Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto pirmojo sekretoriaus Petro Griškevičiaus straipsnis "Gamybos ir kultūros sąveikla". Čia spausdiname kai kurias straipsnio ištraukas, ko ir kiek Lietuvoje nuveikta per penkerius metus.

Komunistų partijos ir Tarybinės vyriausybės dėmesio centre visuomet buvo ir yra, P. Griškevičiaus rašo, rūpinimasis darbo žmogumi, jo materialinės gerovės kilimu, kryptingu ir visapusišku dvasiniu brendimu. Tuo būdu mūsų šalyje yra sudarytos geros sąlygos tarybinėms žmonėms, kurių gretose tvirtai žengia ir respublikos darbo žmonės, kurti gausias materialines ir dvasines vertybes, ugdyti ir veiksmingai panaudoti bendram naujos visuomenės labai savo kūrybines galias.

Dešimtajame penkmetyje, kurio užduotis iš esmės sėkmingai įvykdė ir respublikos darbo žmonės, buvo žengtas platus žingsnis į priekį ugdant visą vieningą liaudies ūkio kompleksą, keliant kiekvieno tarybinio žmogaus materialinį ir kultūrinį lygį.

Per penkerius metus pramonės gamyba išaugo 28 procentais. Viršytos darbo našumo didinimo, pelno gavimo užduotys. Dėl darbo našumo padidėjimo gauta daugiau kaip trys ketvirtadaliai viso pramonės gamybos prieaugio. Pagerėjo daugelio gaminių techninis lygis ir kokybė. Daug padaryta plečiant ir tobulinant liaudies vartojamų prekių gamybą.

Sėkmingai įvykdyta kapitalistinės statybos programa. Per penkmetį i respublikos liaudies ūkį investuota daugiau kaip 8 milijardai rublių kapitalinių įdėjimų, už 5 milijardus rublių atlikta statybos montavimo darbų. Iškilę daug geros kokybės gaminių, kultūrinių ir buitinių pastatų. Vien kaime pastatyta 26,6 tūkstančio individualinių ir kooperatinių gyvenamųjų namų.

Penkmečio metais sustambinta dauguma kolūkių ir tarybinių ūkių, sukurti teritoriniai tarpukiniai susivienijimai, įgyvendinta plati žemių melioravimo, augalininkystės ir gyvulininkystės ūgdymo programa. Planingai formuojamos žemdirbių gyvenvietės, gerinamos darbo ir buities sąlygos. Kasmet kaimui parengta po 5,900 specialistų, iš to skaičiaus — daugiau kaip 1,000 su aukštuoju mokslu.

Dešimtojo penkmečio metais, to-

Kalbant apie labai opų dalyką — naftą

Jungtinėse Valstijose vis labiau jaučiamas "juodojo aukso" badas — savo verslovės jau gerokai išnaudotos, naujų beveik nerandama. Tad tenka labai daug importuoti. O tai reiškia, jog šalis tampa priklausoma nuo kitų naftos produktus tiekiančių valstybių. Užtenka priminti arabų šalių naftos boikotą. Todėl JAV "koketuoja" su Saudi Arabija ir Kuveitu, nuolankiai elgiasi su Venesuela, kitomis tarptautinės naftą eksportuojančių valstybių organizacijos (OPEC) šalimis. Vakarams kelia nerimą neseniai pasibaigusios šios organizacijos sesijos nutarimas: kas trys mėnesiai, priklausomai nuo infliacijos, peržiūrėti eksportuojamos naftos kainas.

Dalis OPEC šalių sąmoningai mažina naftos gamybą, siekia visų

liau nenukrypstamai vadovaujantis partiškumo ir liaudiškumo principais, respublikoje sukurta nemaža išpūdingų literatūros ir meno kūrinų, giliu turiniu, didele išraiškos formų įvairove gražiai įaugusių į visą daugiacionalinę tarybinę kultūrą. Įvyko daug reikšmingų kultūrinių renginių, iš kurių apimtimi, idėjiniu ir estetiniu poveikiu ypač išsiskyrė Jubiliejinė respublikinė dainų šventė, skirta Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 40-mečiui. Šventėje dalyvavo 36 tūkstančiai geriausių meno saviveiklos dalyvių, iš jų — 6,600 atstovavo gamybinėms kolektyvams. Šiuo metu respublikoje veikia 27,9 tūkstančio meno saviveiklos kolektyvų, kuriuose savo kūrybinius sugebėjimus ugdo 426,5 tūkstančio dalyvių. Tai žmonės, kurie ne tik aktyviai dirba savo tiesioginį darbą, bet ir kuria estetines vertybes, savo šviesą dosniai spinduliuoja kitiems.

Dabar koncertų, teatrų, kino sales, parodų salonus ir kitas žiūrovines įstaigas kasmet respublikoje aplanko per 57 milijonai žmonių.

Vien Valstybinė filharmonija 1979 metais surengė 4,685 koncertus, kuriuos aplankė apie 2 milijonai miesto ir kaimo gyventojų. Palyginti su 1976 metais, koncertų padaugėjo 45,6 procento, o žiūrovų — 60,5 procento. Tais pat 1979 metais 1 milijonas 754 tūkstančiai žmonių žiūrėjo teatrų spektaklius, 5 milijonai 600 tūkstančiai žmonių lankėsi respublikos muziejuose. Nemaža padaryta siekiant pagerinti masinių bibliotekų, kurių duose dabar yra daugiau kaip 30 milijonų knygų, skaitytojų aptarnavimą, tobulinant menines radijo ir televizijos laidas, kino filmų demonstravimą.

Sparčiai plečiasi liaudies universitetų kultūros fakultetai. Daugelis darbininkų noriai lanko ilgametę darbo patirtį turintį Kauno miesto kultūros liaudies universiteto dailės fakultetą. Jo filialai Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto, F. Dzeržinskio staklių ir Radijo gamyklose. Populiarius yra liaudies universitetų meno fakultetai ir daugelyje rajonų. Vien 1979-1980 mokslo metais rajoniniuose ir kaimo kultūros namuose veikė 33 fakultetai, 114 jų filialų.

Žengdami liaudies priešakyje ir kartu su ja, respublikos, kaip ir visos šalies, komunistai daro ir darys ką galėdami, kad darbo žmonės kasmet gyventų geriau, kultūringiau.

pirma patenkinti savo poreikius ir tik dalį jos parduoda. Be abejo, šitai neigiamai atsiliepė Vakarų valstybėse. Ir tik Saudi Arabijos dėka per vienerius metus padidinusios "juodojo aukso" gamybą net 100 milijonų tonų ir noriai eksportuojančios ją visų pirma į JAV, kapitalistinis pasaulis susidoroja su naftos krize.

Tiesa, diagramoje nepažymėtos Meksika, Didžioji Britanija, Kanada, Norvegija. Jos nepriklauso OPEC. Didžioji Britanija per 1979-uosius "juodojo aukso" gamybą padidino nuo 25 iki 79 milijonų tonų. Meksika — nuo 14 iki 80, Kanada — nuo 11 iki 86. Nepaisant to, Kanada ir Didžioji Britanija priverstos pirkti naftos užsienyje, ieškoti oficialių rinkų, o kartais naudotis vadinamuoju Roterdamo "naftos turgumi", kur tenka gero-

Socialistiniai laimėjimai Etiopijos

Etiopijai, šaliai neišvystyta ekonomika, kur daugumą gyventojų sudaro valstiečiai, didelę reikšmę turėjo 1975 m. įvykdyta agrarinė reforma. Buvo nacionalizuotos žemės, panaikinta dvarininkinė žemėvalda, valstiečiai gavo žemės sklypus, ėmėsi kurti valstiečių asociacijos kaip administraciniai ūkiniai organai kaimo vietovėse.

Buvo priimtas naujas darbo įstatymas, pirmą kartą darbininkams garantuotos normalios darbo sąlygos. Įstatymas numato atostogas, pensijas, taipogi darbuotojų dalyvavimą nacionalizuotos įmonės valdyme. Darbininkų klasės vaidmens didėjimui šalies gyvenime didžiulės reikšmės turėjo profsąjungų pertvarkymas revoliuciniais pagrindais. Darbininkų, priklausančių profsąjungoms, skaičius 1974-1979 m. išaugo daugiau kaip 4 kartus ir viršijo 300 tūkst. žmonių, o bendras pramonės darbininkų skaičius šalyje revoliucijos metais padidėjo per 30 proc.

1975 m. Etiopijoje buvo nacionalizuoti bankai, draudimo bendrovės, svarbiausios pramonės įmonės, suvalstybinta visa švietimo sistema.

Nuo 1978 m. Etiopijoje, siekiant pakelti ekonomiką, prasidėjo nacionalinė revoliucinė kampanija, vykdoma planavimo pagrindu. Sprendžiami ne tik žemės ūkio bei pramonės gamybos didinimo uždaviniai, bet ir tokios svarbios socialinės bei ekonominės problemos, kaip darbo žmonių aprūpinimas butais, sveikatos apsaugos ir švietimo sistemos plėtojimas, kova su nedarbu ir kt.

Nors įgyvendinant plano užduotis susiduriama su sunkumais, kampanijos pirmųjų metų programa įvykdyta 90%. Etiopijos pramonės gamybos prieaugis, kur valstybinis sektorius tapo vyraujantis, sudarė 32%, o tokių pagrindinių pramonės šakų, kaip tekstilės, odos bei avalynės, maisto, gamybos planas buvo realizuotas atitinkamai 98, 93 ir 91%. Beveik pasiekė užplanuotus rodiklius grūdų gamyba valstybinėse fermose.

Įmamosi priemonių, kad gyven-

tojai, pirmiausia miesto, būtų aprū-

kai permokėti. Kai kurie ekonomistai mano, jog netgi tokios operacijos yra pelningos, naftos kaina nuolat auga, ir šalis, kurios atsiskaiko pernelg didelio eksporto, racionaliai naudoja savo gamtinius resursus, po keleto dešimčių metų galės iš jų gerokai pasipelninti.

Tarybų Sąjunga užima pirmą vietą pasaulyje pagal naftos gamybą. O kaip bus kitur, pasakyti sunku. Gali būti, kad didėjant naftos produktų poreikiams kitose šalyse jos gamyba greitai pradės kristi. Ir tai turės sunkių pasekmių Vakarų pasauliui. Štai dėl ko kapitalistinės šalys visokeriopai stengiasi stabdyti naftos perdėbimo imonių statybą ją išgaunančiose šalyse, įvairiais manevrais siekia išsigyti naftingų šalių palankumą. Deja, ne viskas taip klostosi, kaip norėtų Vakarai, todėl JAV karinėse bazėse uoliai treniruojasi operatyvaus reagavimo daliniai, todėl į Persų įlanką nuolat siunčiami karo laivai. Artimųjų Rytų šalis, kurioje plačiai išvystyta naftos gamyba, apraizgomas nauju JAV vadovaujama karinių sąjungų bazių tinklu.

R. Kiela

pinti maisto produktais, kurie, kaip ir pagrindinė žemės ūkio produkcijos dalis, gaminami smulkiaprekiuose valstiečių ūkiuose. Dėl to 1979 m. buvo įvesta nauja grūdų paruošų sistema, kuri atitinka tiek vartotojų, tiek pačių valstiečių interesus, nes numato padidintą valstybės reguliuojantį vaidmenį, tvirtas kainas daliai produkcijos, apriboja privačių pirklių tarpininkų veiklą.

Nacionalinės demokratinės revoliucijos programoje, paskelbtoje 1976 m. balandžio 20 d. nurodyta, kad revoliucijos tikslas — išvaduoti Etiopiją iš feodalizmo ir imperializmo gniaužtų, padėti pagrindus peritei i socializmą.

J. Z.

International publishers išleido L. Brežnevo knygą

Amerikos leidykla International Publishers išleido L. Brežnevo atsiminimų rinkinį. Jame išspausdinta visam pasaulyje žinoma trilogija "Mažoji žemė", "Atgimimas", "Plėšiniai". Šie kūriniai anksčiau buvo išleisti Jungtinėse Valstijose atskirais leidiniais.

Įžymus kovotojas už taiką L. Brežnevas labai nuoširdžiai ir šiltai rašo apie paprastus tarybinius žmones, kurių pasiaukojamo darbo dėka TSRS tapo galinga socialistinė valstybė, duodamas interviu TASS-o korespondentui, pasakė kompanijos International Publishers prezidentas L. Diskin. Šioje trilogijoje, parašytoje gyva, vaizdinga kalba, L. Brežnevas nepaprastai giliai analizuoja vidaus procesus, vykstančius šalyje, pabrėžia tą didžiulį vaidmenį, kurį Tarybų Sąjungoje vaidina Komunistų partija. Kiekviena perskaityta eilutė dar kartą įtikina, kad prezidentas Brežnevas — didelės išminties žmogus.

Trilogija "Mažoji žemė", "Atgimimas" ir "Plėšiniai" būtina perskaityti kiekvienam amerikiečiui, kuris nori sužinoti tiesą apie tarybinių žmonių gyvenimą, suprasti juos, įsitikinti nuoširdžiu Tarybų Sąjungos vadovų siekimu stiprinti taiką ir mažinti įtempimą mūsų planetoje, pažymėjo L. Diskin.

Kompanijos prezidentas pabrėžė, kad, jo nuomone, L. Brežnevo veikalų leidimas Jungtinėse Amerikos Valstijose turi ypatingą reikšmę kaip tik dabar, kai Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos santykiai pergyvena sunkų laikotarpį.

Mes tikimės, pasakė jis, kad šios knygos išleidimas padės mūsų dviejų šalių tautoms sukurti pasitikėjimo ir geros kaiminystės atmosferą, normalizuoti Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykius.

Laikraštis "Daily World" L. Brežnevo atsiminimų knygos recenzijoje pabrėžia, kad ji pasakoja apie tarybinių žmonių ištikimybę, narsumą, išradingumą ir humaniškumą. Šią knygą, pažymi laikraštis, reikia skaityti ir dar kartą skaityti, nes joje pateikiami sektini tarybinių žmonių, giliai jaučiančių savo orumą, tikrai komunistinio elgesio pavyzdžiai. Knygų mėgėjas

Vilnius, 1981 Kovo 19

Persų įlanka, nafta ir "Tarybinė grėsmė"

Pastaruju metu Vakarų ir Kinių spaudos nesibaigiančias variacijas sena tema dėl "tarybinės grėsmės" papildė naujos gaidelės. Leidinių puslapiuose padaugėjo straipsnių, neva TSRS puoselėja planus užgrobti Persų įlankos zonos šalių naftos telkinius. Kai kurie sovietologai nusišnekėjo iki to, kad, girdi, jiems kiekvieną dieną reikia laukti įsiveržimo iš šiaurės.

Pirmą kartą tokie teiginiai spaudoje sumirgėjo dar 1978 metais, kai CIA paskelbė savo pranešimą apie energetinę situaciją ir naftos gavybos perspektyvas Tarybų Sąjungoje. Nuo to laiko po pasaulį pradėjo keliauti dar vienas antitarybinis mitas, tik šįsyk dėl naftos.

Suprantama, oficialiam Vašingtonui jo prisireikė savo nutarimams sukurti "greito reagavimo korpusą" ir dabartinei Persų įlankos jūrų okupacijai pateisinti. Kaip žinome, Persų įlanka paskelbta JAV "gyvybinių interesų zona".

Artimųjų ir Viduriniųjų Rytų nafta gyvybiškai būtina dešimtims išsivysčiusių ir besivystančių šalių. Tarybų Sąjunga kasmet išgauna daugiau kaip 1.5 milijonus tonų naftos, kur kas daugiau negu Saudi Arabija ar JAV. Tarybų Sąjunga ne tik patenkina savo naftos poreikius, bet ir nemažai jos tiekia pasaulio rinkoms. Verta pažymėti, kad skirtingai nuo Vakarų šalių nafta Tarybų Sąjungoje niekada nebuvo vienintelis energijos šaltinis: dujos, anglis, hidroenergija, atominės elektrinės turi didesnę lyginamąją svorį, negu skystas kuras.

Dabar pasaulio ekonomikoje pastebima tendencija naftos vartojimą mažinti. Dauguma naftą išgaunančių šalių, taip pat ir TSRS, siekia stabilizuoti šios vertingos žaliavos gavybą, ją saugodamos būsimoms kartoms. Pavyzdžiui, Tarybų Sąjungoje vienuoliktą penketį numatyta skysto kuro gavybą padidinti nežymiai — beveik 620-640 milijonų tonų iki 1985

m. Intensyviai bus vystomi kiti kuro ir energetikos resursai. Antai, dujų gavybą nustatyta padidinti maždaug 1.5 karto ir 1985 m. gaminti beveik 600-640 milijonų kubinių metrų (1,000 kubinių metrų dujų maždaug ekvivalentiškai tonai naftos). Vienuoliktą penketį pabaigoje atominės elektrinės gamins beveik trečdalią elektros energijos. Tai padės iš esmės sumažinti naftos kaip kuro naudojimą ir skirti ją visų pirmą technologinėms reikmėms.

Nafta — pagrindinė pasaulinės rinkos prekė, nuo kurios labai daug — tiesiogiai arba šalutiniu būdu — priklauso daugelio žmonių, visų pirma Vakaruose, gerovė. Šia aplinkybe ir nusprendė pasinaudoti "varianto dėl naftos" įtempimo mašinimui pakirsti autoritai. Jie užsimojo tikslą įkalti į miescionio sąmonę, kad Tarybų Sąjunga kėsinais į Artimųjų Rytų naftos išteklius.

— Suprantama, tai — grynas prasimanymas, — pabrėžė L. Brežnevas savo kalboje Indijos parlamentarams, — ir jo autoriai tai gerai žino. TSRS nesirengia kėsintis nei į Artimųjų Rytų naftą, nei į jos transportavimo kelią.

Tarybų Sąjunga tvirtai stoja už įtempimo mažinimą, siūlydama suvienyti Vakarų ir Rytų pastangas energetikos problemoms spręsti. Bet ir tai Tarybų Sąjungai atsako, kad Vakarų Europa tampa priklausoma nuo TSRS, kuri neva galinti užsukti dujotiekių kranus, nors visiems žinoma, kad Tarybų Sąjunga — nepriekaištinga prekybos partnerė.

Tokiems prieštaravimams nėra galo. Visi jie patvirtina tą liūdną tiesą, kad įtempimo mažinimo procesas patiria sunkius laikus. Visų tautų interesų labai ji reikia apginti. O mitui dėl naujos "tarybinės grėsmės", kuri lygiai tiek efemeriška, kaip ir Arabijos dykumų mirazai, vieta absurdu archyve.

G. P.-vas

Kaip kovota senovėje prieš girtuoklius

Prieš daugelį metų iki mūsų eros Babilonijos karalius Hamurapis išleido pirmuosius įstatymus prieš girtuoklystę. Vienas jų, iškaltas aukštoje kolonoje vidury pagrindinės šventyklos, skelbė:

— Jeigu vyno pardavėja vietoj duonos kaip mokestį ima sidabrinus arba apskaičiuoja vartotoją, ji turi būti griežtai nubausta: įmesta į vandenį.

Kitas įstatymas tiesiogiai lietė pasigėrusių žmonių skandalus: "Jeigu prekiautojas vynu savo patalpose leidžia triukšmauti girtiems ir nenuveda jų į tvarkos sergėtojų patalpas, jis turi būti nubaustas mirties bausme".

Sventyklos žiniai neturėjo teisės lankytis istaigose, kur pardavinėjo svaigalus. Jeigu juos ten užtikdavo, sudegindavo ant laužo. Būdavo griežtai baudžiami žmonės, kurie pardavinėdavo per javapjūtę tik saldžiuosius svaigiuosius gėrimus.

Beje, ir Atėnuose su girtuoklyste buvo žiauriai kovojama. Vienas tarnautojų, atėjęs į darbą girtas, buvo nuteistas mirties bausme. Spartiečiai net iškirsdavo vynuogynus (mat tada mokėjo gaminti

svaigiuosius gėrimus tik iš vynuogių).

Romos respublikoje buvo griežtai uždrausta gerti vyną jaunesniems kaip 30 metų piliečiams. Jeigu girtuokliaudavo 40-metis, nebuvo laikoma siaubingu dalyku, bet už nusikaltimus, padarytus išgėrus, žmones baudavo kur kas griežčiau.

Įdomus įstatymas XVI amžiuje priimtas Prancūzijoje. Pirmąkart pasigėrusį žmogų uždarydavo į kalėjimą ir jam duodavo tik duonos su druska; jei pasigėrdavo antrą sykį, mušdavo lazdomis, trečią — žiauriai perdavo. O kas nepaisydavo visų bausmių, gerdavo toliau, iš pradžių nukirsdavo kojos piršta, paskui paženklindavo įkaitinta geležimi ir pagaliau išvydavo iš tėvynės.

Kitose šalyse girtuoklius sodindavo į kalėjimą ir duodavo valgyti atskiestus degtine patiekalus tol, kol kalinys nebegalėdavo nė dirstelti į valgį. Tik tada jį, leisgyvį nuo bado, išleisdavo laisvėn. Žinomas ir toks atvejis. Jei girtuoklį sučiupdavo gatvėje, jį vėl įgrūdavo į kalėjimą. Bet kitą dieną išvėrdavo šluoti šaligatvių.

V. Surmila

Amerikos kaubojų profesijos broliai Argentinos gaučiai

Kaip ir Amerikos kaubojų profesijos brolius, Argentinos gaučius gaubia romantizmo skraistė. Prieš du šimtus metų šita vardą davė Argentinos žmonėms, pabėgusiems iš miestų į bekraštę pampą nuo teismo persekiojimų už vieną ar kitą nusikaltimą. Gaučas ir plėšikas — šitos sąvokos buvo viena reikšmės. Devyniolikto amžiaus pradžioje išliepsnojį argentiniečių kova prieš ispanus kolonizatorius. Mūšiuose už Argentinos nepriklausomybę aktyviai dalyvavo ir gaučiai. Pasižymėjo bebaimiškumu, begaline ištverme, negailestingumu priešui. Nuo to laiko gaučo vardas tapo didvyriškumo simboliu. Argentinos sostinės Buenos Aires centrinės gatvės — Floridos avenidos parduotuvės užverstos suvenyrais iš gaučių buities.

Argentinoje sako: gaučiui šventi trys dalykai: jo arklys, jo fakonas — peilis ir jo čina — žmona.

Pats švenčiausias dalykas — arklys. Be arklio bekraštėje pampoje gaučas būtų bejėgis tvarkytis su tūkstančiais puslaukinių galvijų. Fakonas — ilgas peilis. Įdėtas į storos odos makštis, jis kabo prie gaučo diržo. Visada ranka pasiekiamas — ir darbui ir grumtynėms. Gaučiai laikosi nerašytos taisyklės: be savininko leidimo jo fakono niekam nevalia paliesti.

Čina — gaučo žmona — retai pamatysi tarp žmonių. Jos dalia — rūpintis gaučo namų ūkiu, auginti vaikus, žiūrėti daržus. Mat, gaučų supratimu, žemdirbystė — ne vyrų užsiėmimas. Tačiau gaučas nėra činos išlaikytinis. Gaučo darbas ne mažiau sunkus nei žemdirbio, tik daug sykių pavojingesnis. Ir čina — ne užguita gaučo nemokama namų darbininkė. Činos — lygiateisės gaučų gyvenimo draugės. Dauguma jų gyvena nesusituokiosios. Kol gaučiai neaprepiamoje pampoje gyvena įstatymo persekiojami, susituokti nebuvo kur. Taip tapo tradicija gyventi be bažnyčios palaiminimo. Šitaip dargi geriau, sako gaučų moterys, kurios, tarp kitko, ne prastesni raiteliai, nei jų vyrai. Susituokus, jei vyras pasitaikė girtuoklis ar valkata, negalėtum jo palikti. O dabar mes laisvos.

Nuo įstatymo į pampą pabėgę gaučiai, laikui bėgant, susimaišė su indėnais. Tapo laukinių arklių — mustangų gaudytojais ir jaukintojais, laukinių karvių medžiotojais. Paskutiniai mustangai buvo išgauti, paskutinės laukinės karvės iššaudytos mūsų amžiaus pirmajame dešimtmetyje. Bekraštę pampą pasidalijo turtuoliai ir įkūrė tenai savo rančias. Pasibaigė ir laisvų gaučų klajokliškas gyvenimas — jie tapo samdomais piemenimis.

Pastaraisiais metais tradicinė gaučo profesija išvis pergyvena krizę. Dvarininkai savo valdas palikuonims dalija lygiomis dalimis visiems. Rančos mažėja. Vidutinė ranča jau ne daugiau kaip du tūkstančiai akrų. Bekraštę pampą sukarpė ganyklų aptvarai. Juose prižiūrėti gyvulius nebereikia gaučų meistravimo. Paskutinė gaučų priebėga — Argentinos vidurio rajonai. Čia rančos dar iki šimto tūkstančių akrų. Galvijų kaime nėra saugoti, į skerdyklas ginti, puslaukiniams gyvuliams ženklinti, jauniklių ragams pradeginti dar reikalingas gaučas, o arklys, jo lasas.

O iš tų rajonų, kur pampa nusagstyta aptvarų stačiakampiais, vis daugiau gaučų patraukia į miestus. Jų gyventojai negali atsigrožėti ryškiais gaučų apsiaustais, margomis šilko skarelėmis ant kaklo ir odinėmis kelnėmis — čaparchosomis. Bet kai vakarykščiai piemenys paprašo darbo, jiems pasiūlo plauti lėkštes. Tai bausis pažeminimas gaučiui — laisvam pamos sūnui!

Argentina daugiau kaip 2 milijonų 700 tūkstančių kvadratinį kilometrų šalis. Galvininkystei sąlygos čia palankios. Minkštas klimatas, puikiausios natūralios ganyklos Lotynų Amerikos stepėje — pampoje. Krašte, kur gyvena tik 26 milijonai gyventojų, laikoma 58 milijonai galvijų. Kasmet čia paskerdžiama apie 15 milijonų galvijų.

Tūkstantines bandas bekraštėje pampoje varinėja Argentinos piemenys-gaučiai. Ne jų tos bandos, o didesnių ar mažesnių rančų-dvarų savininkų. Daugiau kaip keturi dešimtadaliai žemės — latifundininkų rankose, o galvijų jiems priklauso šeši dešimtadaliai. jkb

Vakarų Vokietijos socialdemokratai

Socialdemokratai stoja už tolesnį įtempimo mažinimą ir bendradarbiavimą su Vakarų Vokietijos kaimynais rytuose politiką. Šiomis sudėtingomis sąlygomis pirmiausia būtina išsaugoti tai, ką pavyko pasiekti šiame kelyje, — pareiškė Vakarų Vokietijos socialdemokratų partijos pirmininkas V. Brantas, kalbėjęs užsienio žurnalistams, akredituotiems Bonoje.

Kalbėdamas apie Bonos santykius su Vakarais, Vakarų Vokietijos socialdemokratų partijos pirmininkas pažymėjo: "Mes, žinoma, ištikimi Vakarų sąjungai, bet mes taip pat turime savo interesus."

Apibūdindamas Vakarų Vokietijos socialdemokratų partiją ir jos poziciją svarbiausiais politikos klausimais, V. Brantas pareiškė: "Ten, kur tik galime, mes stojame už įtempimo mažinimo politiką, už jėgų pusiausvyrą, taip pat už pusiausvyrą karinėje srityje, už ginkluotės mažinimą. Mūsų partijos pagrindas taip pat yra ištikimybė Atlanto bendrijai".

Vakarų Vokietijos socialdemokratų partijos pirmininkas pasmerkė naujos Amerikos administracijos planus dislokuoti kai kurių Vakarų Europos šalių teritorijoje, taip pat Vakarų Vokietijoje, neutroninį ginklą. "Aš — pasakė V. Brantas, — nusivylęs JAV gynybos ministro K. Vainbergerio pasakymais šiuo klausimu, apie kuriuos aš sužinojau iš spaudos pranešimų. Man atrodo, kad apie politikos pasikeitimus, jeigu jų būna, sąjungininkams tokiu būdu nepranešama. Su sąjungininkais taip nesielgiama".

Į klausimą apie Amerikos administracijos pradėtą propagandinę kampaniją dėl "tarptautinio terorizmo", kuriam dabartinė JAV vadovybė prilygina nacionalinio išsivadavimo judėjimus visame pasaulyje, Brantas atsakė: "Jeigu spaudos pranešimai šia tema teisingi, tai aš iaikau tokį požiūrį dideliu padėties supaprastinimu".

Laosietiškos vestuvės

Pagal Laoso papročius, jaunieji tuokiasi tik per lyginius Mėnulio kalendoriaus mėnesius. Geriausiai laikomas šeštas, kai dar neįsismar-kauja musoniniai lietūs, ir iki ryžių sodinimo ganėtinai daug laiko. Už-truksi, teks laukti pusmetį, kol bus sudorotas derlius.

Vestuvės prasideda piršlybomis. Jaunikio motina su savo dažnai pagyvenusiu giminaičiu ateina pas išrinktosios motiną. Pasišnekėjęs apie šį bei tą, lietūs ir ryžių kainas, viešnia klausia, ar turi dukterį. Paprastai atsakoma: "Mūsų dukra dar labai jauna, galėtų palaukti". Vadinas, merginos tėvai sutinka, kad ji išteketų.

It žaibas po kaimą nuskrieja žinia apie naujas vestuves. Jauniesiems nebūtina pažinti vienas kitą. Provincijoje net priimta, kad jaunikis ir nuotaka iki vestuvių nepasikeis-tų nė vienu žodeliu.

Likus dienos iki vestuvių iškil-mių, jaunikio giminaičių kortežas, vargonų ir bambuko linksmų gar-sų, miniatiūrinių litaurų ir būgno lydymas su išpirka (dabar nebūtina) traukia nuotakos namų link. Ant padėklų — mėsa, žuvis, saldumy-nai, vaisiai, tabakas.

Kol pasirodys šventiška pasipu-šusi nuotaka — šilkinu išsiuvinėtu sijonu saronga, perjuostu sidabrine juosta, su spalvingu šaliku per petį ir mažyte auksine arba paauksuota karūna, svečius priima viena nuotakos giminaičių. Ji su jaunikio giminėmis užmezga dialogą. Klau-sinėja, iš kur ir kur jie keliauja, ko atvykę, ar geros dovanos, ar taip jau labai jaunikis mylis jaunąją ir ar atiduos savo širdį jai, net jei ji

murzina ir baisi kaip varna. Įsitiki-nusi, kad jaunikio ketinimai geri, giminaitė leidžia pasirodyti nuota-kai.

Kitą dieną jau patsai jaunikis draugų lydymas eina pas nuotaką. Visi neša demblius, čižinius, pa-galves, mačetes, medžioklės reik-menis, žvejų tinklus, taip pat asmeninius jaunikio daiktus. Prie-šais namus sustoja. Budri nuotakos sargyba neįsileidžia jaunikio ir jo draugų tol, kof jie neišperka. Po to linksmi juokaudami, džiaugiai šūkaudami, paskui jaunikį kopia laiptais, vedančiais į antrąjį medi-nio namo ant polių aukštą. Prieš įeinant, atliekamas paskutinis ri-tualas. Jaunikis atsistoja ant bana-nų lapais uždengto akmens; ir tik po to, kai nuotakos seserys arba draugės už atitinkamas dovanas nuplauna jaunikio kojas, šis įžen-gia į patalpas, kur jo laukia nuota-kai.

Vestuvės prasideda nuo "basi" — tik laosiečiams būdingos ceremoni-jos. Namų seniūnas prašo gerąsias dvasias saugoti židini ir būti jaunie-siems mielaširdingomis. Paskui nuo gėlėmis apkaišytos piramidės, pa-darytos iš tūtelėmis susuktų bana-nų lapų, nukabina daugybę iš anksto paruoštų medvilninių siūlų ir jais per riešus apjuosia jaunuosius. Tai talismanas, atnešas su-tuoktiniams laimę. Tuo metu jiems linkima daug gerų dienų.

Palmės šakelėmis išpuoštame kieme renkasi svečiai. Prasideda puota.

Po vestuvių vyras kiek laiko paprastai gyvena žmonos tėvų namuose, bet kartais pasilieka ir visam laikui.

A. Jerovčenkovas

Alžire sužaliuos naujos datulių plantacijos

Alžiro turguose pūpo šūsnyš orandžinių apelsinų, tamsiai raudonų granatų, datulių (dates) kekės.

Datulės — nuo šviesiai gintarinių spalvų iki tamsiai rudų. Iš viso Alžire jų augina apie 150 veislių. Geriausiomis laikomos "saulėtieji pirštukai" — "deglet nur". Plonos faneros dėžutė su skaidriais vaisiais, panašiais į didžiules vynuogės — įprasta kiekviename Alžyro name. Pagal datulių auginimą, Alžiras užima penktą vietą pasaulyje.

Žymi derliaus dalis, visų pirma "deglet nur" datulės, eksportuojamos.

Datules doroti gana sudėtinga. Reikia atsargiai, nepažeidžiant vaisių, nurašyti kekę. Apsijuosęs plačia brezentine juosta per pusiau-jų ir medžio liemenį, aukštalipys greitai užsiropščia iki lajos. Dirb-damas svaiginančiame aukštyje, jis nupjauna sunkias kekės (kai kurios sveria 30 svarų) ir atsargiai jas nuleidžia į žemę rūšiuotojams. Jų rankos įgudusios dirbti mechaniš-kai. Pirštai patys suranda reikiamus vaisius: eksportui, vidaus rin-kai, perdirbimui.

Datulių palmė — viena iš daugelio augalų, kurioje viskas panaudo-jama. Kamienai tinka kaip statybi-nė medžiaga. Skiedromis ir atraižo-mis kūrena židinius. Iš lapų pina krepšius, iš drūzgų — nedidelius baldus. Sutrupintais vaisių galu-kais šeria gyvulius.

Alžire datulių palmės auga Sa-charos dykumų oazėse. Dėjo oazėje, netoli Gardajo miesto įsikūrusi palmių plantacija apjuosta molio

siena. Girdžda lentinių vartelių, kurie nublizginti tūkstančio juos lietusiu rankų, odinės kilpos. Per-žengęs aukštą slenkstį, pasijunti atsidūręs vėsos karalystėje — pro žalias palmių lajas neprasiskverbia svilinančios saulės spinduliai. Gali-ma visą dieną, nieko nesutinkant, tūtinėti siaurais, kreivais keliu-kais, kuriuos skiria tvoros, žymn-čios privačių valdų ribas. Palmių paunksnėje negyvena — per daug brangi žemė.

Anksčiau datulių palmių plantaci-jas valdė stambūs žemvaldžiai. Jiems dirbė kumečiai geriausiai atveju gaudavo penktadalį der-liaus. Prieš devynetą metų pa-skelbta agrarinė reforma padėtį pakeitė. Apribotos dvarininkų val-dos, nacionalizuotos miestų buržuazijos plantacijos. Įkurtos valstybi-nės fermos. Apie 900 tūkstančių datulių palmių perduota neturtin-giems valstiečiams. Buvę kumečiai buriasi į kooperatyvus.

Valstybė skatina kooperatyvų kūrimąsi. Valstiečiams, pareišku-siems norą sklypus gauti ir juos dirbti bendrai, kaip čia sakoma, statomi "socialistiniai kaimai" — gyvenvietės, turinčios miestiskus patogumus. Ūkiai aprūpinami tech-nika. Statomos datulių perdirbimo įmonės, grėžiami šuliniai, nustaty-tos tvirtos datulių supirkimo kainos.

Valstybė apmoka mokslinius tyri-mus išvesti naujoms datulių palmių veislėms, rasti kovos su jų ligomis būdams. Viena jų, fuzariozė, praėjusio amžiaus pabaigoje sunaikino palmių giraites Maroko pietuose ir emė plisti Alžiro Sacharoje. Alžiro

Socialistinėse šalyse jaunimas ištikimas tėvų priesakams

1981 metai bus svarbi gairė visokeriopo dinamiško pasaulinės sistemos vystymo kelyje. Daugelyje socialistinių šalių prasideda nauji penkmečiai. Šie metai ypač reikš-mingi tuo, kad kai kuriose socialis-tinėse šalyse įvyks komunistų ir darbininkų partijų suvažiavimai, kuriuose bus iškelti tolesni socializ-mo kūrimo planai.

Jaunoji socialistinių valstybių karta ruošiasi pažymėti partijų suvažiavimus spartuolišku darbu. Lygiuodamiesi į Tarybų šalies kom-jaunuolius, kurie artėjantį TSKP XXVI suvažiavimą sutinka naujais darbo laimėjimais, socialistinių ša-lių vaikinai ir merginos skiria visas savo jėgas, energiją ir žinias socia-listinei Tėvynei.

— Deramai sutiksime Bulgarijos Komunistų partijos XII suvažiavi-mą: — tokį šūkį šiomis dienomis Bulgarijoje galima pamatyti visur, kur dirba jaunimo kolektyvai. Viso-je šalyje pagarsėjo jauni Perniko apygardos pramonės įmonių darbi-ninkai. Daugiau kaip 30 komjauni-mo ir jaunimo brigadų pirma laiko įvykdė čia penkmečio plano užduo-tis. Gerokai pralenkia kalendorių taip pat ir Dimitrovo komunistinės jaunimo organizacijos nariai, kurie dirba Kremikovo metalurgijos kombinata, Devnios chemijos koin-binato cechuose, Burgeso uoste.

Šiais metais intensyviai dirba tūkstančiai Mongolijos revoliucinės jaunimo sąjungos narių, kurie aktyviai įtraukė į visos liaudies judė-jimą už deramą Mongolijos liaudies revoliucinės partijos XVIII suva-žiavimo sutikimą. Respublikos gamy-klose ir fabrikuose, žemės ūkyje jau yra beveik du tūkstančiai spartuoliškų jaunimo kolektyvų. Jų pasiukojamas darbas aukštai ver-tinamas. Pakanka priminti, kad jau daugiau kaip 6 tūkstančiai jaunų darbininkų apdovanoti "Seštojo penkmečio jaunųjų spartuolio" auks-o, sidabro ir bronzos medaliais.

Rytų Vokietijos Makdeburgo Spalio 7-osios mašinų gamybos kombinato kolektyvas raportavo, kad pirma laiko įvykdyti didesnį socialistiniai įsipareigojimai Vokie-tijos vieningosios socialistų partijos X suvažiavimo garbei. Didelė šios įmonės produkcijos dalis — juosti-niai konvejeriai ir kranai — eks-portuojama į Tarybų Sąjungą. Sva-rų indėlių ir didelių mašinų gami-tojų laimėjimus inėšė įmonės jauni-mas. Jis diegia tobulesnius darbo metodus, aktyviai dalyvauja racio-nalizatorių ir išradėjų judėjime, kovoja už žaliavų, medžiagų, kuro ir energijos taupymą.

Su dideliu pakilimu dirba Vengri-jos, Kubos, Čekoslovakijos ir Viet-namo vaikinai ir merginos. Kartu su savo vyresniaisiais draugais jie kuria naują visuomenę. Tai įtikimai rodo jaunosios kartos ištikimybę šlovingsmo darbo tradicijoms, tė-vų priesakams.

Komjaunuolis

mokslo centras, įsikūręs Beni Abe-soje, užsimojęs išvesti fuzeriozei atsparias datulių palmių veisles.

Alžiro penkmečio plano numatyta žymiai padidinti kapitalinius idėji-mus į žemės ūkį ir hidrologiją. Tai ženklas, kad sužaliuose naujos da-tulių palmių plantacijos.

J. Vladimirovas

Jungtinių Tautų vystymo programa

Tai Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos pagalbinis organas, koordinuojantis Jungtinių Tautų vykdomo techninio bendradarbiavi-mo planavimą. Veikia nuo 1965 m. lapkričio mėnesio, kai Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja priė-mė rezoliuciją "Susivienijimas var-dan pažangos".

Pagal šią rezoliuciją į Jungtinių Tautų programą buvo sujungtos išplėstinės techninės pagalbos pro-grama (įsteigta 1950 m.) ir Jungtinių Tautų Specialusis fondas (į-steigtas 1959 m.).

Programos tikslas teikti techninę pagalbą besivystančioms šalims vis geriau panaudojant turimus gam-tos ir žmonių išteklius bei moderni-zuojant įvairias ekonomikos šakas. Programa daugiausiai yra ikiinvestinio pobūdžio ir teikiama rengiant gamtos turtų paieškas, vystant ir įdiegiant naujus techninius meto-dus pramonėje bei žemės ūkyje, steigiant mokymo įstaigas bei tyri-mų centrus.

Organizacija siunčia ekspertus, suteikia įrengimus, rengia naciona-linius kadrus, padeda jiems igyti aukštesnę kvalifikaciją, ruošia se-minarus, kuriuose dalijamasi darbo patyrimu, bei kitus renginius, ku-riais siekiama spartinti Azijos, Af-rikos, Lotynų Amerikos, Artimųjų Rytų ir dalies Europos šalių ekono-minį vystymą.

Šį darbą Programa atlieka, bendradarbiaudama daugiau kaip su 150 vyriausybų ir daugiau kaip 200 tarptautinių agentūrų. Joje dalyvauja Jungtinių Tautų Techninės kooperacijos valdyba, Jungtinių Tautų sistemos 20 agentūrų ir organizacijų, regioniniai vystymo bankai, Arabų fondas ekonominiam ir socialiniam vystymui ir Tarptau-tinis žemės ūkio vystymo fondas.

1978 m. pabaigoje duomenimis, programa finansavo 6,831 projekto įgyvendinimą 151 šalyje beveik už 7 milijonus dolerių.

Finansines lėšas sudaro savano-riški Jungtinių Tautų narių ir dalyvaujančių programoje agentū-rų įnašai. Vyriausybų įnašai per 1959-1978 metų laikotarpį sudarė 4,8 milijono dolerių.

Pagal šios organizacijos planus dabar dirba daugiau kaip 6,700 techninių specialistų ir patarėjų, daugiau kaip 550 tyrimo centrų ir mokymo institutų.

Igyvendinant daugelį stambių kompleksinių Programos projektų dalyvauja Tarybų Sąjunga.

Vadovaujantys organai—Valdy-tojų taryba, kurią išrenka Jungtinių tautų Ekonominė ir Socialinė taryba iš 48 šalių atstovų, ir Tarporaganizacinė konsultyvinė ta-ryba.

Valdytojų tarybos sesijos papras-tai vyksta Niujorke vasario mėnesį ir Ženevoje birželio mėnesį. Sekre-toriatui priklauso maždaug 90 šalių atstovai.

Būstinė įsikūrusi Niujorke. Iš "L. ir I."

TRUMPAI

— Laikraščio "Solidarity" apskaičiavimu, 1979 metais automobi-lių pramonės darbininkų algų vi-durkis buvo \$9.35 už darbo valan-dą. Tuo tarpu General Motors direktorių buvo \$176.00 už darbo valandą, Fordo kompanijos direk-torių — \$147.00 už darbo valandą.

Vilnius, 1981 kovo 19

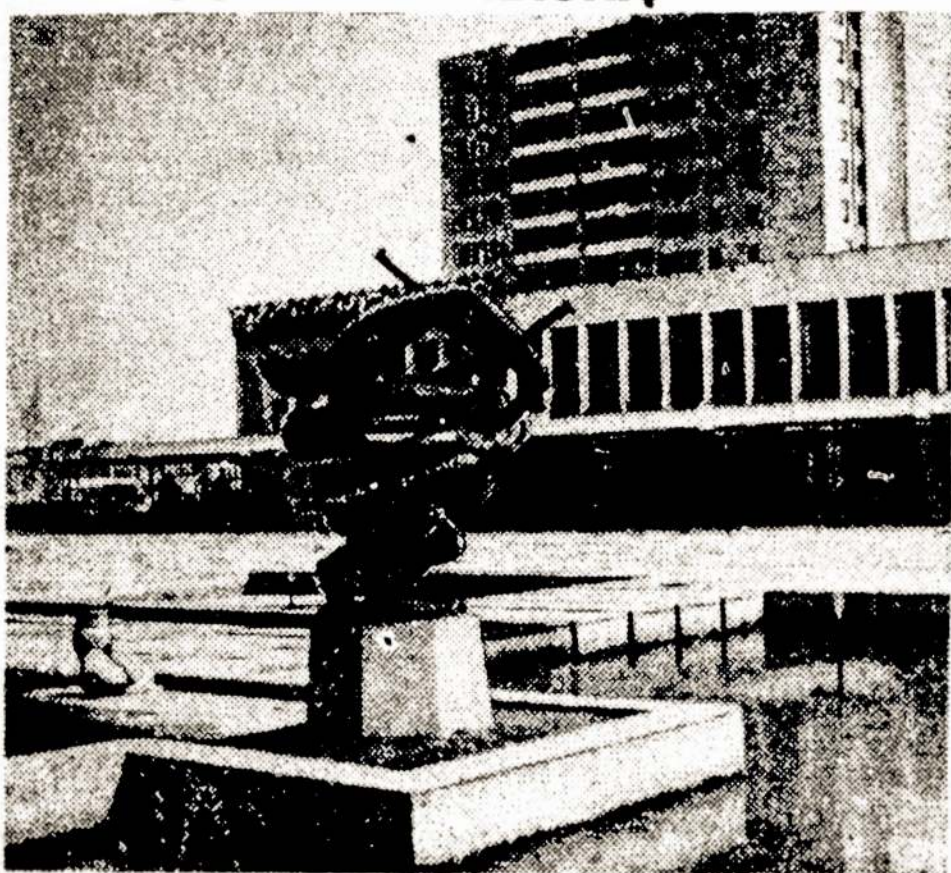
Vilniaus studentų miestelyje iškilo naujas Inžinierinio statybos instituto laboratorinis korpusas. Jis pastatytas kelių ministerijų ir statybinių organizacijų lėšomis. Laboratorijos technika pritaikyta naujoms gelžbetonio, metalo, medžio konstrukcijoms bei statybinėms medžiagoms bandyti.

Aukštosios mokyklos bendradarbiavimas su statybinėmis organizacijomis duos abipusę naudą. Beveik dvigubai sutrumpės mokslo naujovių praktinio pritaikymo laikas. Institutas, turėdamas tokias modernias laboratorijas, geriau paruoš būsimojus kvalifikuotus gamybos vadovus.

Nuotraukoje: Vilniaus inžinierinio statybos instituto Miestų statybos fakulteto antro kurso studentai mechaninių bandymų laboratorijoje.

ŠIS TAS APIE KAUNĄ

A. Sabaliausko nuotr.

R. Juškėlio nuotraukoje: — Dainavos gyvenamojo rajono kampelis. Priekyje — R. Antinio skulptūra "I šventė".

Kaunas garsėja ne vien tik pramonės gaminiais, mokslo tyrimų darbais. Miesto prie Nemuno ir Neries neįmanoma išsivaizduoti be tokių svarbių kultūros židinių kaip M. K. Čiurlionio valstybinio dailės, LTSR literatūros ir kitų muziejų, be Paveikslų galerijos, Dramos ir Muzikinio teatro, J. Paleckio viešosios bibliotekos ir Profsąjungų kultūros, Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamyklos kultūros ir sporto rūmų.

Kaune sėkmingai veikia Rašytojų, Dailininkų, Kompozitorių, Architektų, kitų kūrybinių sąjungų ir draugijų skyriai, nuolat pasipildantys naujais nariais, pradžiuginančiais naujomis knygomis ir spektakliais, parodomis ir koncertais.

Daugiau kaip penki tūkstančiai renginių kasmet įvyksta dvidešimt septyniuose kultūros rūmuose ir klubuose, kur veikia daugiau kaip tūkstantis šimtas meno saviveiklos kolektyvų, jungiančių per 32 tūkstančius įvairių profesijų ir įvairaus amžiaus žmonių. Tarp jų tokie žinomi meno saviveiklos kolektyvai, kaip absoliučiai geriausi respublikoje liaudies šokių kolektyvas "Rasa", kultūros darbuotojų choras "Leliumai", Antano Sniečkaus politechnikos instituto pramoginių šokių kolektyvas "Viesula", kiti.

Vilnis, 1981 kovo 19

PEDAGOGINIŲ DARBUOTOJŲ KLUBAS

Panevėžio 5-ojoje miesto vidurinėje profesinėje technikos mokykloje įsteigtas pedagoginių darbuotojų klubas "Akiratis". Jam vadovauja dėstytoja A. Rešiotkinienė. Klube numatoma susitikimai su mokslo, meno, kultūros darbuotojais, turistais. Bus rengiamos literatūrinės popietės, muzikinės diskotekos, meno kūrinių reprodukcijų parodos.

ŠIMTO TRYLIKOS METŲ

Šimtas trylika metų sukako Elena Petruskienė, gyvenančiai Kaišiadorių rajono Nemaionių apylinkės Kleriškių kaime.

Petruskienė jau vėlyvo amžiaus sulaukusi, dar kurį laiką dirbo "Artojo" kolūkyje, dabar, globojama dukters, taip pat kolūkietės Elenos Skripūnienės ir jos vyro Petro, Didžiojo Tėvynės karo dalyvio, savo gimimo diena sutiko žvali.

PUOŠIASI DAUKŠIEČIAI

Nauja valgykla, parduotuvė, felferio ir akušerės punktas, daugiau kaip 30 gyvenamųjų namų — tai statiniai, kuriais Joniškio rajono Daukšų kolūkis pasipuošė praėjusio penkmečio metais.

Didelės pagarbos verta draugija Lietuvoje

Kaip visoje Tarybų Sąjungoje, taip ir Lietuvoje saugoma ir tvarkoma visa ką vertingo paliko anksčiau gyvenusieji žmonės. Valstybės rūpesčiu restauruojami senamiesčiai, architektūros paminklai pritaikomi nūdieniniams poreikiams. Statomi paminklai žymiausiems revoliucijos, mokslo ir kultūros veikėjams.

Pasitinkant Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 40-metį, buvo paskelbtas kraštotyrinės medžiagos rinkimo konkursas. Vien konkurso baigiamajame etape į Alytų ir Šiauliuose vykusias zonas parodas buvo atrinkta net 227 metraščiai, pusė jų — apie gamybinius kolektyvus, t. y. įmonių ir ūkių istorijas.

Daugiau kaip 300 darbo ir kovų veteranų atsiminimų surinko Biržų rajono kraštotyrininkai. Daug vertingų įvykių ir faktų iš užmaršties prikėlė Jurbarko, Radviliškio bei kitų rajonų visuomenininkai. Štai Kėdainių rajono "Rytų ausros" kolūkyje dirba 11 Didžiojo Tėvynės karo dalyvių, 18 darbo pirmūnų ordininkų, 20 nusipelnusių kolūkiečių. Ūkio kraštotyrininkai užrašė beveik visų jų atsiminimus apie Didįjį Tėvynės karą ir pokario klasių kovą, apie svarbiausius kolūkinės sanklodos įsigalėjimo etapus. Alytaus rajono Pavašionių bibliotekos vedėja S. Vasiliauskienė irgi užrašė dešimtį karo ir darbo veteranų pasakojimų.

Lietuvoje dabar veikia 288 visuomeniniai muziejai, juose per 200 tūkstančių eksponatų. Kasmet visuomeninius muziejus ir muziejėlius aplanko beveik po 100 tūkstančių žmonių. Jie turi didelės įtakos ūgdant patriotinius ir internacinalinius jausmus, propaguojant kovų ir darbo pažangias tradicijas.

Beveik 30 metų tvarko M. Junčo-Kučinsko muziejų Šilutės rajone darbštus kraštotyrininkas B. Orin-

tas. Gerai tvarkomi visuomeniniai muziejai Ž. Naumiestyje, Vilkaviškyje ir kitur. Kas atsilanko Leiplingyje, būtinai užsuka į nusipelnusio mokytojo Lenino ordininko A. Volungevičiaus įsteigtą muziejų. Vis plačiau garsėja Upytės lininkystės muziejus. Jau kelinti metai ties Anykščiais veikia prof. P. Vasinausko iniciatyva įsteigtas Arklio muziejus, kuriuo pagerbtas sunkus artojo darbas ir jo pirmasis pagalbininkas.

Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugija yra sudariusi paminklų apsaugos fondą. Šis fondas savo įnašais prisidėjo prie D. Poškos Baulių, Dimitravo priverčiamųjų darbų stovyklos, V. Kapsuko-Mickevičiaus tėviškės bei Gedimino pilies restauravimo ir teritorijos tvarkymo, finansavimo kai kurių liaudies architektūros paminklų inventorinimo. Fondo lėšoms atidaryti paminkliniai akmenys Kaišiadorių rajone: Kruonyje — žuvusiems komjaunimo aktyvistams ir Žiezmaruose — valstiečių tarybos darbuotojams, taip pat Raseinių rajone — Šilavoto apylinkės komjaunuoliams. Raseiškiai draugijos lėšomis taip pat ėmėsi restauruoti partizanų būrio bazę.

Kraštotyrininkų draugija turi tamprus ryšius su mokslo įstaigomis. Pavyzdžiui, Lietuvių kalbos ir literatūros institutui kraštotyrininkai pateikė 53 tūkstančius tautosakos kūrinių, tiek pat jų dar saugoma draugijos archyve. O pernai tik vienos kraštotyrininkų ir mokslininkų bendros ekspedicijos Kėdainių rajone metu surinkta 32 tūkstančiai eksponatų, vietovardžių, žmonių vardų, pavardžių, pravardžių, įvairių kitokių pavadinimų. Draugijos veikloje aktyviai dalyvauja žymūs mokslininkai Č. Kudaba, K. Surblys, R. Šarmaitis, B. Vaitkevičius ir kt. **Iš laikraščio**

Lietuva be paliovos statosi

1981-ieji, pirmieji vienuoliktojo penkmečio metai, bus būdingi dideliais statybos ir montavimo darbų užmojais svarbiausiose respublikos — Ignalinos atominės elektrinės ir Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos, Kaišiadorių hidroakumuliacinės stoties, Vilniaus trečiosios termofikacinės elektrinės statybose. Ir tai suprantama: juk vienuoliktame penkmetėje turi stoti rikiuotėn pirmoji atominės elektrinės eilė, pirmasis agregatas prie Kauno marių, nauji pajėgumai Mažeikių chemijos milžine.

Bus toliau plečiamos, rekonstruojamos esamos imonės. Tai nauji pajėgumai Kauno "Inkaro" guminių dirbinių gamykloje, Ukmergės "Vienybės" gamykloje ir "Kauno baldų" gamybiniame susivienijime, Panevėžio stiklo fabrike ir Klaipėdos mėsos kombinate, — viso 27 pajėgumai.

Numatyta vien Statybos ministerijos padaliniais pastatyti ir atiduoti pastatyti ir naudoti 11 bendro lavinimo mokyklų, kuriose bus 12,140 vietų, mažyliams — virš 6,000 vietų 24 vaikų darželiai-lopšeliai, trys poliklinikos.

Dešimtys tūkstančių žmonių atšvės įkurtuves naujuose, su visais patogumais, įrengtuose butuose — vien Statybos ministerijos rangovi-

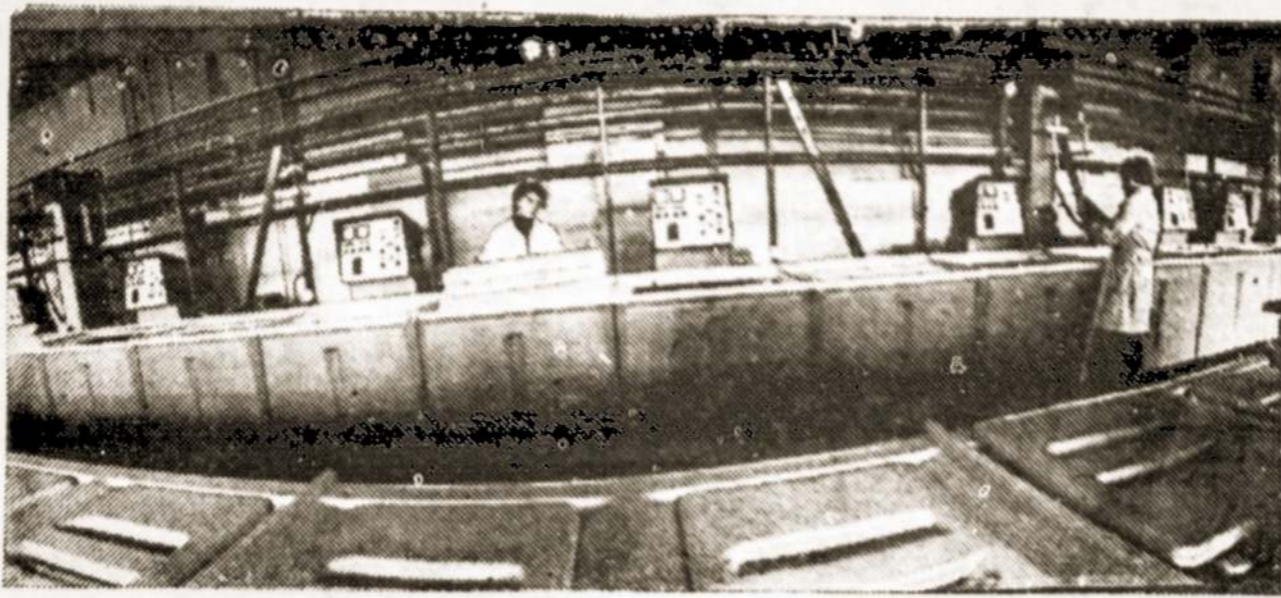
nėmis organizacijomis numatyta pastatyti ir atiduoti naudoti 776.1 tūkstančio kvadratinį metrų naudojimo ploto, gerokai daugiau, negu pernai.

Nemaža šiomet statys ir Kaimo statybos ministerijos organizacijos.

Tai visų pirma ištisa eilė gamybinės paskirties objektų: pieno gamybos komplekso antroji eilė Kauno rajono Mičiurino tarybiniame

ūkyje-technikume ir pirmoji tokio komplekso eilė Šiaulių rajono Gruzdžių tarybiniame ūkyje-technikume, 400 vietų pieno gamybos kompleksui Gargždų tarybiniame ūkyje ir pirmoji, 300 vietų eilė Vilniaus tarybiniame ūkyje-technikume, kiaulių auginimo kompleksas Anykščių rajono Svėdasų tarpukiniame susivienijime bei Vilkaviškio rajono Balčiūnų tarpukiniame susivienijime ir t. t.

Kaimo statybininkai ir toliau statys kultūrinės, buitinės ir socialinės paskirties pastatus. Tai visų pirma 4,480 vietų 19 vidurinių bendro lavinimosi mokyklų, 1,350 vietų 17 vaikų darželių, 120 vietų ligoninė Sirvintose, 160 tūkstančių kvadratinį metrų bendro ploto gyvenamųjų namų susilauks socialistinio kaimo žmonės.

Didelį pripažinimą Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Chemijos ir cheminės technologijos institutui pelnė metalų elektrinio nusėdinimo teorijos darbai, taip pat kolektyve sukurtos galvaninės dangos, būdai apsaugoti metalą nuo korozijos. Dabar nauji technologiniai blizgančio nikeliavimo, cinkavimo, kadminimo procesai, sukurti Vilniuje, taikomi tūkstančiuose įmonių.

Nuotraukoje: Moderni galvaninė linija instituto eksperimentiniame ceche.
A. Sabaliausko nuotrauka

Utenos rajono Vyžuonių kolūkyje

Vyžuonų kolūkio pirminės organizacijos sekretorė V. Laurutienė pasakoja, jog per praėjusį penkmetį kolūkis taip pašoko į priekį, kad dabar vis daugiau ir daugiau žmonių ateina pas mus gyventi ir dirbti.

Dabar turime 400 vietų karvides, kuriose darbas mechanizuotas. Šiame mūsų komplekse švaru, šilta, yra jaukus poilsio kambarys.

Per penkmetį pasistatė daug gamybinių pastatų ir vienuolika gyvenamųjų namų. Juos išnuomuoja arba parduoda kolūkiečiams su didele nuolaida. Turbūt nereikia aiškinti, kad šie nameliai turi daug kambarių ir visus patogumus. Pranašesni už miesto butus tuo, kad iš karto atsiveria durys į

žalia ir gražų lauką. Kad kolūkiečiams reiktų mažiau vargti savo daržuose, kiekvienam parūpinome ganyklas arčiau namų, bendrame lauke auginame miežius.

Labai didelę paspartis jaunoms šeimoms vaikų darželis-lopšelis. Tik senasis — penkiasdešimties vietų — jau per mažas. Išplėsimė jį iki šimto vietų.

Tačiau kai susėdame už stalo aptarti savo ateities, atsiranda vis naujų mums labai reikalingų dalykų. Dabar esame užsibrėžę ypač daug dėmesio skirti kelių tiesimui ir aplinkos tvarkymui, sutvarkyti fermų aplinką, nutiesti asfaltuoti kelius. Tai didelis darbas. Kasmet jam numatėm skirti po 30 tūkstančių rublių.

Kai kas apie augantį milžinišką energijos šaltinį Ignalinoje

Kaip pasakoja LKP Ignalinos rajono komiteto pirmasis sekretorius Kazimieras Kasnikauskas, šiuolaikinio energetikos milžino — Ignalinos atominės elektrinės — statyba atveria didžiules perspektyvas Lietuvos liaudies ūkiui. Būsimosios atominės elektrinės vienas reaktorius gamins beveik tiek elektros energijos, kiek jos dabar teikia visos VRE elektrinės Lietuvoje. Atominės elektrinės kilovatvalandės savikaina atpigs pusantro karto. O iš viso Ignalinos atominė elektrinė gamins šešis milijonus kilovatų elektros energijos.

Daug įsimintinų įvykių ežerų žemėje įėjo komunizmo statybos metraštin. Prisiminkime 1975 metų rugpjūtį, kai prie Visagino ežero kranto buvo iškilmingai atidengtas paminklinis akmuo, pažymintis, kad tarp vaizdingų šilų bus pastatytas atominės elektrinės energetikų miestas. Šio žydro miesto kvartalai, daugiaaukščiai namai šiandien jau šviečia miškų paunksmėje. Jis pavadintas garbingo ilgamečio LKP vadovo Sniečkaus vardu.

O toliau nuo miesto jau paūgėjusį dešimtis metrų būsimosios atominės elektrinės korpusą puošia du skaičiai: 1978-1983. Tai metai, kai į elektrinės pamatus buvo padėtas pirmasis kubinis metras betono, ir josios pirmosios eilės paleidimo metai.

Vienuoliktajame penkmetyje numatyta paleisti ir pirmuosius du Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės agregatus. Bus atiduoti naudoti pirmieji pajėgumai Vilniuje statomoje trečiojoje termofikacinė-

je elektrinėje.

Respublikoje nusidrieks dar apie 20,000 kilometrų elektros tiekimo linijų. Rikiuotėn stas "energijos tiltai" iš Ignalinos atominės elektrinės į Panevėžį ir į Vilnių, galinga linija Lietuvos VRE — Kaunas per Kaišiadorių HAE.

Ignalinos atominė elektrinė — tautų draugystės kūrinys. Ši draugystė nušvies didingus ateities horizontus.

Naujus šviestuvus "Vilnius" pradėjo tiekti pirkėjams Panevėžio elektrotechnikos gamykla.

Nuotraukoje: meistrė Rita Valytė demonstruoja naujuosius šviestuvus.
A. Dilio nuotr.

Kas toji Žemaičių Kalvarija?

Žemaičių Kalvarija (dabartinė Varduva) — nedidelis miestelis, garsėjęs kadaise atlydais. Šis romantiškas Žemaitijos kampelis dar gilioje senovėje patraukė ne vieno didiko dėmesį. Anksčiau čia buvo nedidelis kaimelis, vadinamas Gardais. Istoriniuose šaltiniuose jis pirmą kartą minimas 1253 m., o XV-XVI a. Garduose buvęs vyskupo dvaras. 1632 m. ten buvo pastatyta bažnyčia.

1937 m. Gardai buvo atiduoti vienuoliams dominikonams, kurie 1642 m. čia įkūrė vienuolyną, veikusį iki 1889 m. Gardus imta vadinti Naująja Jeruzale, Gardų Kalvarija, o dar vėliau — Žemaičių Kalvarija.

Kalvarijos vardas kilęs nuo kalvos Jeruzalėje pavadinimo. Kalvarijos dažniausiai būdavo įrengiamos kalvotoje aplinkoje, simboliškai primenančioje Jeruzalės kraštovaizdį. Pirmosios kalvarijos buvo įrengtos XV a. Kordoboje (Ispanija), netrukus paplito ir kitose Europos šalyse.

Kalvarijose — kryžiaus kelio stotyse — vaizduojami evangelijoje aprašyto Kristaus kančių kelio į Golgotą epizodai.

Kalvarijos ypač paplito kontrreformacijos laikotarpiu — XVI-XVII a. Su katalikiškos reakcijos išgalėjimu Lietuvoje susijusi ir Žemaičių Kalvarijos kilmė. Jos įsteigimo iniciatorius buvo vyskupas Jurgis Tiškevičius, kurio suvartyti būdžiauininkai Gardų kalneliuose pastatė 19 koplyčių. Norėdamas kuo daugiau pritraukti maldininkų, vyskupas Tiškevičius pirmą kartą pats apėjo kalvarijas.

Aplinkinių kaimų gyventojai naujoje "šventovėje" mažai tesilankė. Todėl vienuolis dominikonas Petras Pregačevskis, kuris buvo išsiustas į Romą aukštųjų mokslų, grįždamas atsivežė tariamai ste-

buklingą dievo motinos paveikslą. Tariamus stebuklus Kalvarijoje vienuoliai ir Žemaitijos kunigai greitai ir plačiai išreklamavo, o iš lėšų, surinktų pamaldų metu, buvo pastatyta bažnyčia, įrengtas didelis gražus altorius su "stebuklinguoju" dievo motinos paveikslu.

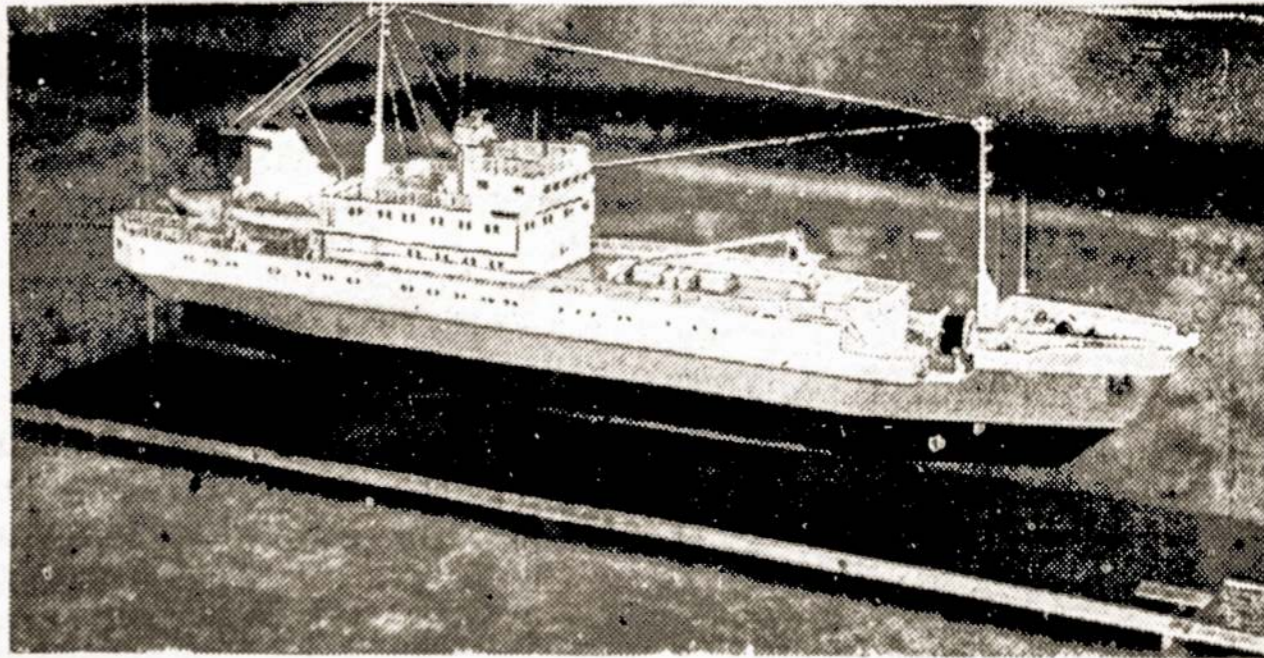
Kita "stebuklinga šventenybė" Žemaičių Kalvarijoje — Kristaus kryžiaus relikvija. Kunigai tvirtina, kad tai dalelė kryžiaus, ant kurio buvo nukryžiuotas Jėzus Kristus. Beje, tokių kryžiaus relikvijų turi daugelis pasaulio bažnyčių. Jeigu visas to kryžiaus daleles iš visų bažnyčių surinktume, išeitų daugybė kryžių.

Vyskupas Tiškevičius įsakė dominikonams prakeikti tą, kuris išdrįs paliesti relikviją. Tą neva nutrenksiąs perkūnas. Bet nenutrėnkė perkūnas Telšių vyskupo Justino Staugaičio, kai jis atplovė dalį ir išdalijo kitoms bažnyčioms.

1660 m. liepos mėnesį per atlydus Žemaičių Kalvarijoje kilo maro epidemija. Žmonės masiškai mirė bažnyčioje, ant šventoriaus, eidami "kryžiaus kelius". Maldininkus apėmė siaubas. Nieko nepadėjo jų gaudžios maldos. Kunigai per pamokslus aiškino, kad maro epidemija buvusi dievo ryškė tiems, kurie mažai aukojo bažnyčiai.

Telšių vyskupas Staugaičis, norėdamas suaktyvinti Žemaičių Kalvarijos garbinimą, iš popiežiaus gavo sutikimą apgyvendinti čia vienuolius mariojus. Taip Žemaičių Kalvarija 1927 m. buvo pavesta marijonų kongregacijai.

Žemaičių Kalvarijos bažnyčioje prie dievo motinos paveikslu yra 82 apžadų ženklai. Neva šitieki žmonių prie to paveikslu pagije. Bet nėra nė vieno žinomo atsitikimo, kuris patvirtintų bent vieną "stebuklą".
V. Markevičius

Klaipėdos "Baltijos" laivų statykloje pradėti statyti naujo "Morian" tipo žvejybos traleriai. Jie skiriami Kaspijos jūros žvejams.

Nuotraukoje: naujo "Morian" tipo tralerio maketas.

B. Aleknavičiaus nuotr.

JAU VADINA DZŪKŲ GATVE

Oficialiai Silalės rajono Kvėdaros apylinkės Taryba šios gatvės dar nepavadino Dzūkų gatve, bet žmonės apie "Naujo gyvenimo" kolūkio gyvenvietėje įsikūrusias brigadininko Kosto Vidmanto, fermos vedėjos Žinos Koveckienės, vyr. agronomo Antano Lingio ir dar tris šeimas sako, kad jos gyvena Dzūkų gatvėje. Mat čia gyvena po kito išsirikiavo Alytaus eksperimentinio namų statybos kombinato gamybos surenkamieji namai.

Automagistralė-rikiuotėje

Dviem mėnesiais anksčiau, negu buvo numatyta, Tarybų Lietuvos kelininkai atidavė naudoti modernią automagistralę Vilnius—Uk-

mergė. Jos ilgis—apie 73 kilometrų.

Plačios važiuojamosios juostos, jų skiriamasis ruožas, modernūs tiltai ir dviejų lygių sankryžos, kiti inžineriniai įrengimai užtikrina saugų transporto judėjimą.

Nuo 1975 metų pradžios respublikoje nutiesta 2,5 tūkstančio kilometrų naujų ir suremontuota 7,4 tūkstančio kilometrų veikusiu kelių. Pastatyti dideli tiltai per Nemuną ties Jurbarku ir Alytuje, per Nerį Vilniuje ties Valstybinio pedagoginio instituto, per Dubysą. Nelėtinami tempu, kelininkai toliau tiesia autostradą nuo Ukmergės į Panevėžį, tęsia pirmos klasės automagistralės Kaunas—Klaipėda statybą, sparčiai remontuoja kitus kelius.

Vilnis, 1981 kovo 19

Alytaus rajono "Lenino keliu" kolūkio žemdirbiai labai gerbia Bronę Plutinskienę. Jos vadovaujama laukininkystės brigada nuolat pirmuoja, šios brigados laimėjimai buvo eksponuojami TSRS liaudies ūkio pasiekimų parodoje. B. Plutinskienė apdovanota "Garbės ženklų" ordinu, išrinkta Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputate.

O pradėjo dirbti kolūkyje tik su vidurinės mokyklos brandos atestatu, sąskaitininke. Neakivaizdžiai besimokydama, išigijo agronomės specialybę, tapo sumania kolūkinės gamybos vadove.

B. Plutinskienė [centre] su grupe kolūkiečių tariasi dėl šienapjūtės darbų. A. Palonio nuotr.

Pagalvokime, ar esame tokiais

Argi ne tiesa, kad visuomenėje žmogus šviečia ne auksu, bet darbais. Argi ne tiesa, kad tūkstančiai mažų spindulėlių — kasdienių darbų — uždega didelę saulę — gražesnės ateities siekimą. Argi ne tiesa, kad paprastas ir kuklus kiekvieno mūsų darbas, susilieja nematomais ryšiais su tūkstančių kitų darbais, lieka rytdienai, duoda gyvybę svajonėms, deda pamatus vaikų ir vaikų vaikų laimei.

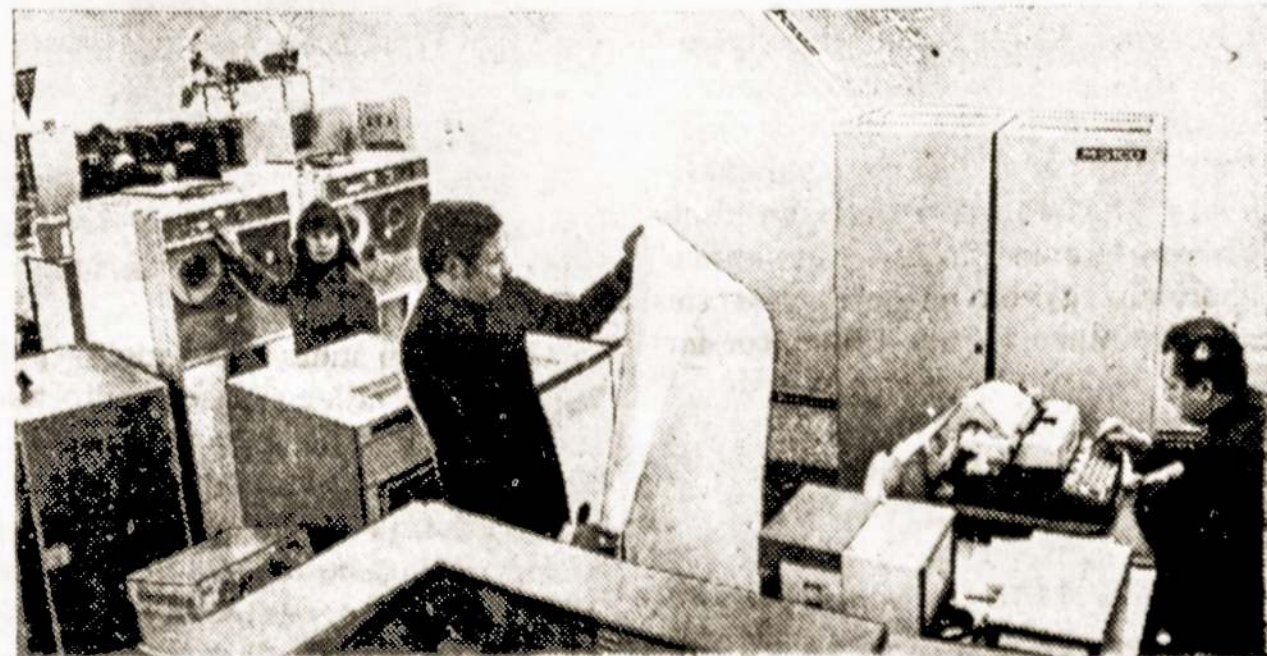
Saulės spinduliui pasiekti Žemę ir sušildyti daigą reikia nugalėti ilgą ilgą kelią. Žmogiškos šilumos spindulio kelias trumpesnis: čia pat žmogus, kuriam jo visada reikia. O svarbiausia — tas spindulys neužgesta, neturi užgesti, pasiekęs kitą žmogų. Turi įgyti jėgos, padvigubėti ir skrieti toliau. Jautrumas žmogui, nuoširdumas, susiklausymas, darbas bendram tikslui ir yra gražiausieji, gyvybingiausi žmogiškos šilumos spinduliai. O jų reikia, labai reikia, kad saulę už-

degtume kiekvienoje širdyje.

Ne veltui Komunistų partija, priimdama į savo tarpą naujus narius, labai reikliai juos klausia: ar sugebėsi būti priešakinėje linijoje, ar sugebėsi savo pavyzdžiu patraukti kitus kilniems darbams, partijos siekimams įgyvendinti. Ne veltui visu griežtumu baudžia tuos, kurie apanka nuo savo paties spindėjimo, kurie nemato gerumo kibirkščių kituose, kurie ima skleisti kenksmingas savanaudiškumo, egoizmo sėklas. Žaibas irgi ryškus, bet neša pragaištį, o ne gyvybę.

Ar daug reikia, kad žmogus taptų saule! Ir daug, ir mažai. Daug, nes kiekvienas esame atsakingas už visus. Mažai, nes kiekvieno sąžiningas darbas, doras gyvenimas, geras žodis ir kilnus poelgis tai yra mažičiai, bet šilti spinduliai, kuriuos atiduodame ir gauname, kurie neblėsdami šviečia, kurie gimdo paprastą žmogišką laimę.

Filosofas

Vilniaus V. Lenino skaičiavimo mašinų gamykloje. Prie naujo skaičiavimo komplekso M5100 derinimo baro kontrolierė D. Guskova, derintojai K. Pukšta ir A. Peciukonis. A. Sabaliausko nuotrauka

ŠOKIS NIDOJE

Buvo pavakarys. Dienos ir Nidos išvarginti svečiai lyg ir aptingo — atrodė, kad smalsumas apleido juos. Na, ką gi — diena ilga, Nida didelė ir aš jus puikiai suprantu, mieli svečiai. Maryte, pailsėk! Ir tu Vlada! — pailsėk! Prisėskime štai šito medžio paunksmėje, ištieskime kojas ir laukime kol atplauks keltas ir pasiims mus iš gražiosios Nidos svetingo glėbio.

— Žiūrėk, Vlada, kiek žuvų! — parodė Marytė į du vaikėzus. Auksiniais žvynais žuvis švietė per jų celofaninius maišelius ir gaudė praeivių žvilgsnius. Didesniais ir mažesniais būriais rinkosi čia žmonės — vieni stovėjo, kiti sėdo ant šiltos žemės ir visi laukė atplaukiant perkėlos. Toks laukimas lyg snaudulys — nors suvoki, matai aplinką, bet ji jau apsitraukusi migla, nes migla išvargintose akyse. Tačiau pasitaiko netikėtas reginys ir, va, jos vėl sužaibuoja jėga, godžiai siurbia aplinkos reginius ir verčia džiaugtis ir būti laimingu.

Kažkas panašaus atsitiko ir tą kart. Laimingas jaunų žmonių būrys grįžo prie perkėlos, nenugalėtas nei ilgos dienos, nei didelės Nidos. Jauni, guvūs jų balsai plaukiojo po vakaro prietamą ir lyg skelbė: è, žmonės, pažiūrėkite — jaunystė eina!

Netrukus ši jaunystė susiėmė rankomis ir pradėjo sukli ratelį. Sukosi jis dainuodamas, vis plėdamas, nes jaunos jų rankos pritraukdavo tai vieną, tai kitą — ir vis į ratelį, į ratelį! Pagavo šitos

rankos ir amerikonus Marytę ir Vladą.

Aukštas Vladas aukštai ir netingai kėlė kojas, Marytė irgi, atgavusi jėgas, buvo jauna, graži, švietė veidu ir akimis. Bet, va... dėmesio! Kone užspringstu juoku, išvydęs Vladą kolūkio pirmininku.

Jis aukštas, petingas nerangiai vaikščiojo po besisukančio ratelio vidurį. Tai juk buvo pirmas atvykęs iš JAV toks kolūkio pirmininkas, kurį pažinojau ir pažįstu.

Mūs kolūkio pirmininkas
Vidury ratelio,
Kaip raibasis sakalėlis
Vyšnelių sodely,—

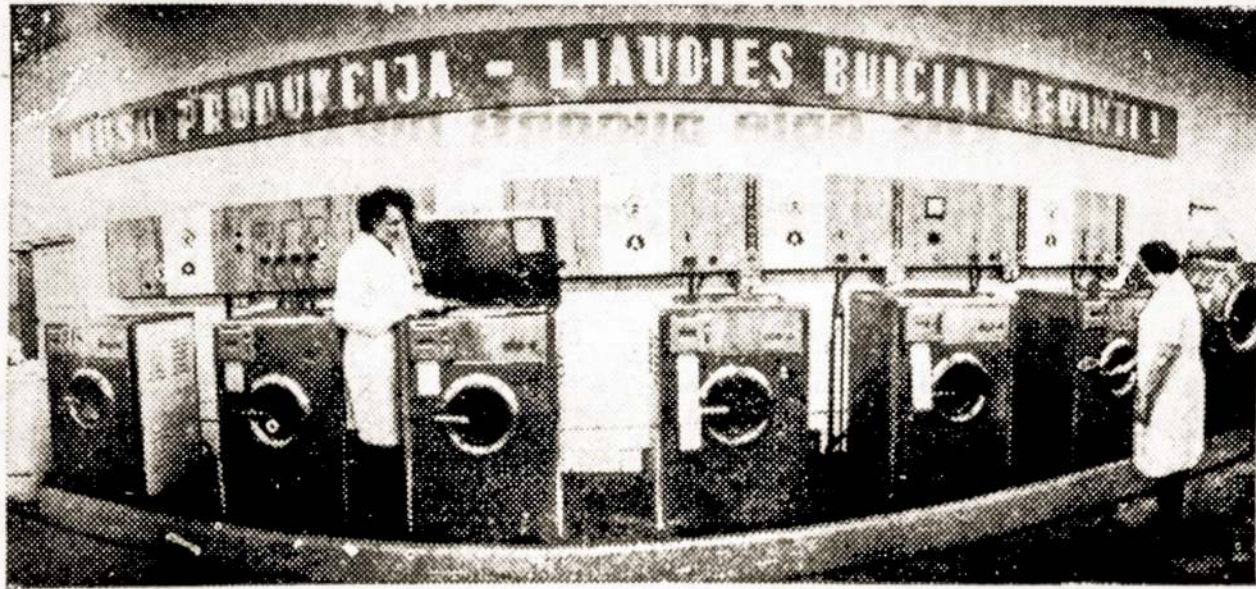
dainavo besisukantis ratelis ir, matyt, nedaug kas suvokė, kad šis kolūkio pirmininkas ką tik perskrięs Atlantą. Ir nors jo širdyje gražiausiais žodžiais kalba Lietuva, tačiau pasas prieštarauja — ne, ne! Tu, mielasai, esi jau JAV pilietis.

Todėl ir sakau: neįprasta buvo matyti amerikoną kolūkio pirmininku. Tai skaniai kuteno gerklę, — juokiais, garsiai maišydamas juoką su dainos žodžiais.

Rinkis, rinkis, sakalėli,
Raibąją gegelę,
Pašokdinki, paskraidinki
Vidury ratelio...

Soko amerikonas — pirmininkas, į kairę, į dešinę suko už parankės mergele, tą "raibąją gegelę" ir nesišluostė prakaitu suvilgyto veido.

Pranas Karlonas

Į daugelį Tarybų Sąjungos vietų siunčiami skalbimo įrengimai su Alytaus mašinų gamyklos ženklu.

Nuotraukoje: imonės darbuotojas D. Reklaitienė ir O. Motiejūnienė tikrina skalbimo mašinų patikimumą. A. Sabaliausko nuotrauka

A. Vienuolio jubiliejui artėjant

Anykščiai jau ruošiasi literatūros klasiko Antano Vienuolio-Žukausko jubiliejui. 1982 m. balandžio 7 dieną sukaks 100 metų, kai gimė žymusis lietuvių prozininkas.

A. Vienuolis buvo įdomi asmenybė. Jo veikla labai plati ir šakota. Jis ne tik rašytojas, bet ir Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, farmacininkas, kultūros paminklų saugotojas, muziejininkas, mokytojas. Jis buvo bendravęs, bendradarbiavęs, susirašinęs su daugeliu žmonių. Dėl to A. Vienuolio asmeninis archyvinis fondas yra labai didelis. Žymi dalis medžiagos, susijusios su A. Vienuolio gyvenimu ir kūryba, yra sukaupta valstybinėse saugyklose.

Tačiau dar daug ko yra žmonėse: A. Vienuolio laiškų, knygų su autografais, finansinių dokumentų, nuotraukų. Išblaškyta po įvairias vietas, ta medžiaga praktiškai neprieinama A. Vienuolio gyvenimo kelio bei kūrybos tyrinėtojams. Tokios medžiagos vieta yra valstybinėse saugyklose, jų tarpe — A. Vienuolio memorialiniame muziejuje.

Vienas didžiųjų muziejaus rėmėjų yra rašytojo sūnus Stasys Žukauskas, perdavęs muziejui vertingų eksponatų. Ypač daug — apie 90 — jis perdavė 1980 metais. Pačios atvežė ir muziejui nemaža eksponatų atidavė šiaurietė Teklė Sedelskytė, vilnietė Julija Starkienė, viešintiškis Povilas Skrebūnas. Tokių žmonių sąrašas ilgokas, jų yra ne tik Lietuvoje.

Tikimės, kad, jubiliejui artėjant, tokių muziejaus bičiulių atsiras daugiau.

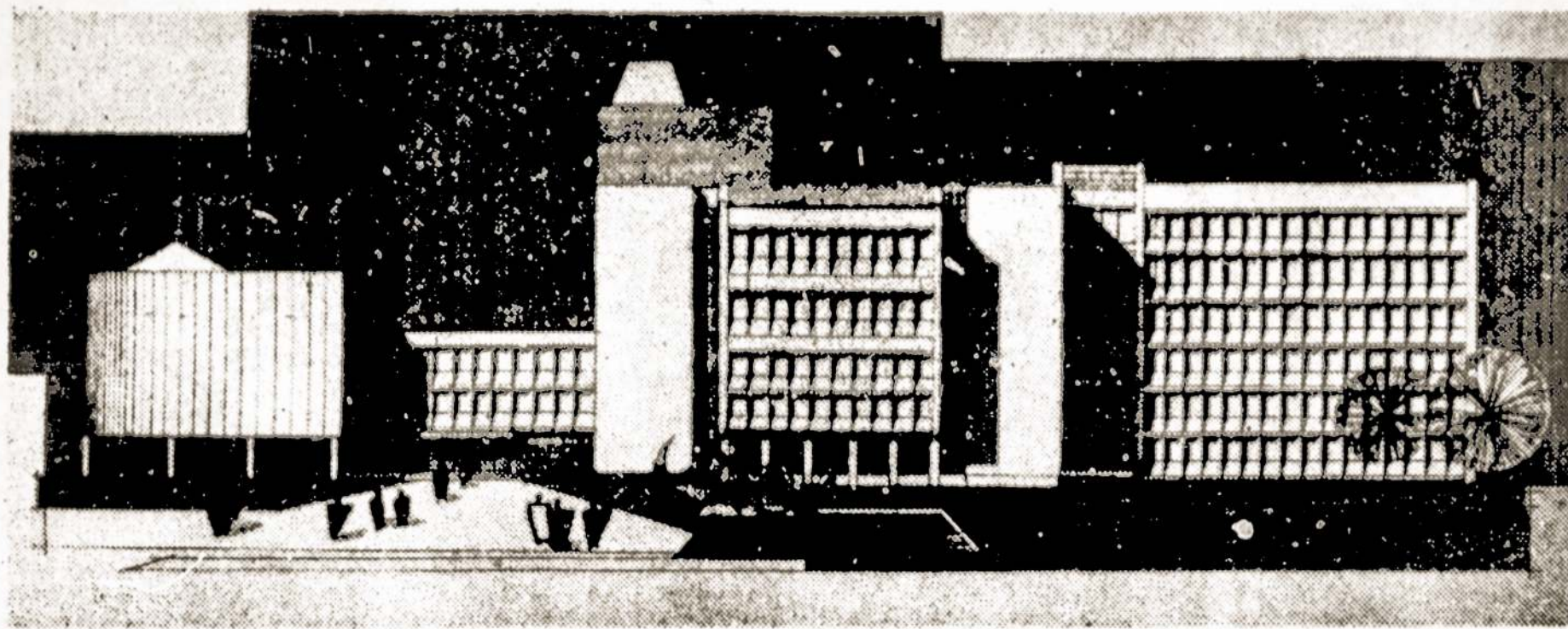
Teresė Mikelionaitė

A. Baranausko ir A. Vienuolio muziejaus direktorė

RUOŠIASI PAVASARIUI

Biržų rajono Pabiržės kolūkio mechanizatoriai gavo gerą dovaną — šalia mechaninių dirbtuvių pastatytas techninio aptarnavimo punktas. Jame derinami paskutiniai įrengimai ir prieš išvažiuojant į sėjos barus čia bus galutinai tikrinama žemės ūkio technika.

GRAŽĖJA ŠIAULIŲ MIESTAS

Naujieji Šiaulių K. Preikšos pedagoginio instituto rūmai.

Pastaraisiais metais pagražėjo, įgavo savitumo Šiaulių architektūrinis veidas. Nepakartojamą bruožą visų pirma įrašė Vilniaus gatvės centrinės dalies pėsčiųjų bulvaras, iškilo nemaža visuomeninių pastatų pagal individualius projektus—viešoji biblioteka, parodų rūmai, naujoji vaikų klinika ir kita.

M. Gorkio gatvės atkarpa prie K. Preikšos pedagoginio instituto neseniai virto didele statybos aikšte—čia kyla naujieji šios aukštosios mokyklos rūmai. Projekto autorių—architektų L. Gedgaudienės ir A. Ratniko—pavardės šiauliečiams gerai žinomos iš ankstesnių jų darbų.

Naujųjų rūmų bendras plotas—8,600 kvadratinė metrų. Pastatas—iš surenkamojo gelžbetonio karkaso. Pirmą kartą miesto statybose projekto autoriai panaudojo vertikalines išorinių sienų papuošimo plokštes, kurioms nereikės jokios papildomos apdailos. Interjerui, vidaus apdailai daug kur panaudotas marmuro grūdelių tinklas, granitinės plokštės, aliuminijus, akustinė lubų apdaila.

Netrukus Dainuose atvers duris naujasis buitinio aptarnavimo kombinatas. Už jo projektą architektui A. Aleknei sąjunginėje jaunųjų architektų darbų apžiūroje buvo paskirta pirmoji premija.

Dainų rajoną papuoš ir architektės L. Gedgaudienės suprojektuotas visuomeninis prekybos centras J. Žiburkaus gatvėje. Jis sudarytas iš kelių savarankiškų funkcionuojančių—restorano, knygyno su gėlių parduotuve, buitinių paslaugų įstaigų, daržovių parduotuvės ir kitų—bloku. Visi blokai sujungti dengtu praėjimu, formuojančiu atvirą vidaus kiemą su baseinu. Sujungimuose tarp blokų įrengtos patalpos smulkiai prekybai—spaudos, suvenyrų, vaistų ir kitiems kioskam.

Žiema— žemdirbių mokymosi metas

Stambus Tarybų Lietuvos socialistinis žemės ūkis kryptingai vysto žemdirbystę bei gyvulininkystę, atitinkančius šiuolaikinius mokslo ir technikos reikalavimus. Daugelis darbų žemės ūkyje kompleksiskai mechanizuota ir automatizuota. Todėl kaimui kasmet reikia vis daugiau specialistų, išsilavinusių žmonių, sugebančių pritaikyti žemės ūkyje šiuolaikinius mokslo ir technikos laimėjimus.

Šiuo metu Lietuvos kaime dirba beveik 30 tūkstančių specialistų, baigusiu aukštąjį ir specialųjį vidurinį mokslą. Lietuvos žemės ūkio akademija ir Veterinarijos akademija kasmet išleidžia daugiau kaip po tūkstantį aukštos kvalifikacijos specialistų. Tai — agronomai, inžinieriai mechanikai, inžinieriai elektrikai, hidromelioratoriai, ekonomistai, žemėtvarkininkai, zooinžinieriai, veterinarijos gydytojai. Be to, Lietuvoje yra 28 įvairaus profilio žemės ūkio technikumai, kurie kasmet paruošia nemažą specialistų su viduriniu išsilavinimu. Jie dirba ūkiuose brigadininkais, jų pavaduotojais, fermų vedėjais, padalinių vadovais, buhalteriais bei kitais žemės ūkio gamybos organizatoriais.

Apie 70 tūkstančių mechanizatorių valdo traktorius, kombainus bei kitą sudėtingą žemės ūkio techniką, dirba operatoriais gyvulininkystės kompleksuose.

Gyvenimas kelia reikalavimus kuo plačiau naudoti žemės ūkyje naujausius mokslo pasiekimus, šiuolaikinę techniką, išauginti dar

10

brandesnį derlių, toliau didinti gyvulininkystės produktų gamybą. Visa tai skatina kiekvieną žemės ūkio darbuotoją gilinti žinias, sugebėti suprasti kas nauja, pažangiu ir mokėti tai pritaikyti savo darbe. Todėl palankiausias mokymuisi — žiemos laikotarpis, kuris yra laisvesnis nuo įtemptų žemės ūkio darbų.

Šiomet Lietuvos žemės ūkio akademijos kvalifikacijos kėlimo fakultete tobulinsis 725 kolūkių ir tarybinių ūkių vadovaujantys darbuotojai bei žemės ūkio specialistai. 250 žemės ūkio specialistų pakels savo kvalifikaciją Lietuvos veterinarijos akademijoje, 2350 — žemės ūkio valdymo ir žemės ūkio kadru kvalifikacijos kėlimo mokyklose. Žemės ūkio darbuotojų mokymo respublikiniuose ir rajonų kursuose bus rengiama ir kels kvalifikaciją daugiau kaip 16 tūkstančių žmonių. Paskaitas skaitys ir užsiėmimus praves mokslo darbuotojai, aukštųjų ir specialiųjų vidurinių mokyklų dėstytojai, vadovaujantieji partiniai ir tarybiniai darbuotojai, žemės ūkio specialistai, taip pat žemės ūkio gamybos pirmūnai.

Rajoniniuose mechanizatorių rengimo kursuose šiemet bus parengta 2500 mechanizatorių. Respublikos pramonės įmonių ir organizacijų kursuose mechanizatorių specialybę įsigys 450 žmonių. Simtus mechanizatorių, taip pat suvirintojų elektra, elektromonterius ir kitų specialybių darbininkų darbui su šiuolaikine žemės ūkio technika parengs kaimo profesinės technikos mokyklos.

V. Siudikas

Panevėžio statybininkai išpareigojo

Panevėžio teritorinio statybos tresto darbininkai, inžinerijos-technikos darbuotojai ir tarnautojai išpareigojo 1981 metų prekinės produkcijos planą įvykdyti iki gruodžio 28 d. Viršyti planinę metinę darbo našumo užduotį 0.1 procento ir gauti viršplaninio pelno 10 tūkstančių rublių. Sutaupyti 400 tonų cemento, 50 tūkstančių plytų, 60 tonų metalo, 350 kubinių metrų miško medžiagos, 30 tūkstančių kilotvalandžių elektros, 40 tonų sąlyginio kuro. 78 procentus visų statomų objektų atiduoti naudoti su įvertinimu "gerai" ir "labai gerai".

Pasiekti, kad statybos montavimo darbuose visiškai surenkamumas sudarytų 38 procentus, žymiai padidinti mechanizavimo lygį žemės kasimo, pakrovimo-iškrovimo, tinkavimo, dažymo operacijose.

Įgyvendinus racionalizacijos pasiūlymus, gauti 110 tūkstančių rublių metinės ekonomijos.

Brigadinės rangos metodą įdiegti 45 brigadose, kuriose dirbtų ne mažiau kaip 700 darbininkų-vienietininkų ir atliktų brigadinės rangos būdu 65 procentus savomis jėgomis vykdomų statybos montavimo darbų.

Pagal kadru paruošimo programą apmokyti 140 naujų darbininkų, pakelti 370 darbininkų ir 62 inžinerijos-technikos darbuotojų bei tarnautojų kvalifikaciją. Į bendrojo lavinimo ir specialiąsias vidurines mokyklas nukreipti mokyti 56 procentus statybininkų iki 30 metų amžiaus, neturinčius vidurinio išsilavinimo.

Lenktyniauti su Telšių teritorinio statybos tresto kolektyvu.

Panevėžio teritorinio statybos tresto darbininkai, inžinerijos-technikos darbuotojai ir tarnautojai kreipiasi į respublikos Kaimo statybos ministeriją, specialiųjų darbų trestą, gamybinį autotransporto susivienijimą, užsakovus, projektuotojus, materialinio-techninio tiekimo ir transporto organizacijas bei statybinių medžiagų pramonės įmones, ragindami paremti šiuose socialistinius išpareigojimus ir laiku teikti techninę dokumentaciją, įrengimus, aprūpinti objektus statybinėmis medžiagomis.

Vieną turtingiausių Pabaltijyje pergamentų kolekciją sukaupe Lietuvos TSR Mokslų Akademijos centrinė biblioteka. Joje saugoma apie 1,4 tūkstančio pergamentų, kurių seniausias datuojamas apie 1189-1193 metus. Bibliotekoje taip pat yra apie 180 tūkstančių rankraščių. Tai didelis lobynas moksliniam darbui.

Nuotraukoje: Rankraščių skyriaus vedėja E. Treinienė.

A. Sabaliausko nuotrauka

Vilnius, 1981 kovo 19

Lietuviai artistai koncertavo Italijoje

Vilniaus valstybinis kvartetas — Lietuvos TSR nusipelnę artistai A. Vainiūnaitė, P. Kunca, D. Katkus, A. Vasiliauskas — beveik dvi savaitės koncertavo Italijoje.

Gastrolėms buvo paruošę tris programas, sudarytas iš klasikos ir šiuolaikinės muzikos. Grojo J. Haidno ir J. Bramso, S. Prokofjevo ir D. Šostakovičiaus kvartetus. Klausytojus taip pat supažindino su lietuvių autorių muzika: skambėjo M. K. Čiurlionio kūriniai, V. Barkausko ir V. Laurušo kvartetai.

Pirmasis koncertas įvyko Pavijoje, Lombardijos srities mieste, susigiminiavusiame su Lietuvos sostine Vilniumi. Seimininkai suruošė priėmimą, supažindino su Pavija, jos apylinkėmis, kultūros paminklais, Pavijos radijas organizavo laidą apie kvartetą, Vilnių, Lietuvą, jos kultūrą.

Genujuje dalyvavo tarybinės muzikos festivalyje. Grojo taip pat Sevenoje, kur lietuvių koncertas buvo įtrauktas į sezono abonementą kartu su Amsterdamo Koncertgebau simfoniniu orkestru, austrų pianistu P. Badura-Skoda, kitais žinomais atlikėjais.

Neužmirštas susitikimas su muzikos gerbėjais įvyko Aveline, pernai katastrofiško žemės drebėjimo labiausiai sugriautame mieste. Už koncertą gautas lėšas lietuvių artistai paskyrė nukentėjusių gyventojų šalpos fondui.

Koncertavo Akvi Termo kurorte, o su Italija atsisveikino koncertu Fraskatyje.

Laisvomis nuo koncertų dienomis lankėsi Florencijoje, Milane, Pizoje, Venecijoje.

Pagal Ireną Galdikaitę

MINI GRAFIKOS PARODA

Mokslų Akademijos centrinėje bibliotekoje įvyko Alfonso Čepausko mažosios grafikos paroda. Joje buvo pateikta 100 darbų, vaizduojančių Vilniaus valstybinio universiteto architektūrą, žmogaus veiklą, jo santykį su technika. Be to didesnę ekspozicijos dalį užėmė ekslibrisai.

JAUNIEMS KORESPONDENTAMS

Pakruojo rajono Liaudies universiteto žurnalistikos fakultete įvyko užsiėmimas, kuriame jaunieji korespondentai susipažino su reportažo žanru. Jo vystymosi istoriją, pagrindinius principus išdėstė kaimyninio Joniško rajono "Tarybinio balso" redakcijos skyriaus vedėja A. Krajinienė.

BIRŽŲ KRAŠTOTYROS MUZIEJUJE

Liaudies dailininkas V. Masiulis Biržų kraštotyros muziejuje buvo surengęs savo tapybos parodą. Kelias savaites kraštotyros salėse veikė ir biržiečių meistrų, audėjų, rišėjų bei medžio drožėjų paroda, kurioje buvo pateikti 22-jų liaudies meistrų kūriniai.

B. SRUOGOS ATMINIMUI

Tarybų Lietuvos sostinės literatūrinė visuomenė paminėjo lietuvių poeto ir dramaturgo, literatūros kritiko ir teatrologo Balio Sruogos 85-ąsias gimimo metines. Rašytojo atminimui buvo skirtas vakaras, kuris įvyko Respublikinėje bibliotekoje.

TŪKSTANČIAI BEDARBIŲ

Kovo pradžioje Toledo, Ohio, mieste naujas baterijų fabrikas paskelbė, jog atėjus vasarai samdys 80-90 darbininkų. Prie fabriko raštinės, dar iš vakaro, kaip mat susitelkė apie 5,000 bedarbių laukti per naktį 18 valandų, kol atsidadys raštinė, kad gautų išpildyti darbo gavimui blankus.

Žmonių buvo atvykę iš tolimiausių valstijos vietų, netgi iš Mičigano valstijos. Daugelis, kad būtų pirmieji prie raštinės ir per naktį nesušaltę, atsinešė nakvynių maišus, termostatus karštos kavos, maisto.

Fabriko vadovybė mano, kol ateinančią vasarą atsidadys fabriko skyrius devyniasdešimčiai darbų, o ieškantys darbo bedarbiai išpildys apie 15,000 aplikacijų. Tiems 90 bedarbių, kuriuos priims, bus mokama nuo \$7 iki \$10 už darbo valandą.

Tačiau ne dėl to bedarbiai brūkasi gauti darbo. Todėl, kad Toledo mieste apie 10 proc. darbininkų yra bedarbiai. Visi jie gyvena iš menkų pašalpų, dauguma nebepajėgia mokėti sąskaitų už dujas, elektrą, vos besuveda savo šeimų biudžeto galus.

Ar tai protinga, kai prez. Reaganas užsimojęs kariniam biudžetui duoti 30-50 milijonų dolerių, o šiems tūkstančiams bedarbių sumažinti pašalpas, maisto talonus ir kitas socialines programas, susijusias su žmonių gerbūvio gerinimu?

Antanas

Rašo iš Vakarų Vokietijos

ATOMINĖS BOMBOS

Vakarų Vokietijos plačiai skaitomo žurnalo "Stern" straipsnis apie Vak. Vokietijos atominę jėgą susilaukė didelio atgarsio ne tik vokiečių visuomenėje, bet ir už jos ribų.

Patį Vakarų Vokietiją ir jos kariuomenę išpareigojo atominių ginklų nelaikyti. Taigi tie ginklai priklauso US armijai ir kitiems alijantams, kuriais karo metu gali pasinaudoti Vak. Vokietijos armija, esanti NATO sudėtyje. Žinant tai, vis tiek darosi baisu, jeigu pasižiūri į Vak. Vokietijos žemėlapij tame "Stern" žurnale ir matai, kur yra paslėptos atominės bombos. Ūkiškai galvojančiam žmogui kiltų baimė, kur bulves sodinti, kad neiškastum kokią nors atominę bombą.

Pagal US armijos duomenis, vien tik jų armija Vakarų Vokietijoje laiko 10,000 atominių bombų. Tautos tyrimo institutai, kurie nepasivylimis, 1981 kovo 19

tiki amerikiečiais, aiškina, kad jie savo sandėliuose turi dar 2,000 bombų nuo visuomenės paslėpę. Jau vien US armija, koncentruota žemutiniame Reino slėnyje, su savo Pershing 1 A raketom, kurios yra nukreiptos į Varšuvos pakto valstybes ir vakarinius Sovietų Sąjungos (tame tarpe ir Lietuvą) pakraščius, gali pasinaudoti 36,000 kilotonų atomo sprogimo galia. (Palyginimui: Hirošimos katastrofai 1945 metais užteko 20 kilotonų). Nuo tų vietų iš Reino slėnio galima raketas ir pakartotinai pasiųsti, bet tai jau neapsimokėtų, nes po pirmo smūgio, kur bus kritę bombos, neliks ne vienos gyvos dūšios...

Apsiginklavimo strategams ir fabrikantams to dar neužtenka. 1979 metų gruodžio 12 dieną NATO karinio pakto valstybės nutarė dar daugiau apsiginkluoti. Žmonijai aiškinama, kad čia vyksta tik papildomas ginklavimasis, žiūrint į pavojų iš rytų — Sovietų Sąjungos. Jų argumentas buvo, kad Sovietų Sąjunga dabar keičia savo pasenusias raketas į naujas SS 20, kur viena raketa gali nešti 600 kilotonų sprogstamos galios 4,500 kilometrų. Bet tas baiminimas — kurio tikslas buvo ir yra, kad karo industrija gautų daugiau mokesčių pinigų — yra be reikalo. Dabar jų pačių šnipai aiškina, kad viena SS 20 raketa gali nunešti tik 50 kilotonų... Bet ir tas papildomas apsiginklavimo nutarimas, kurio vienas iš didžiausių šalininkų buvo Vak. Vokietijos kancleris Schmidt, buvo surištą su SALT II sutartim, kur buvo numatytas apsiginklavimo apribojimas, ratifikacija. Jeigu ta sutartis galios, tai nebegalios NATO nutarime numatytas pirkimas tų 108 Pershing 2 raketų ir 464 Cruise Missile skraidančių ginklų. Bet SALT II sutartis, dėka ir naujojo prezidento užsispyrimu ir tikriausia ginklų gamintojų "patepimu", nebuvo amerikiečių ratifikuota. Todėl Vak. Europa, o tarp jų ir Vak. Vokietija turi šalia esamų, keletą naujų ginklų...

Prieš šitą pavojingą atominį apsiginklavimą Vak. Vokietijoje vyksta akcijos, renkami parašai. Ir vėl pasitvirtina, kad Vak. Vokietijoje už taikos ir nusiginklavimo akcijas pirmoje eilėje stoji komunistai. Jų ir kitų pažangių jėgų, iniciatyva atsirado taip vadinamas "Krefeldo atsišaukimas", pagal kurį reikalaujama, kad Pershing 2 raketos ir Cruise Missile skraidantieji ginklai būtų atitraukti iš Europos. Kad šitos diskusijos ir akcijos yra aktualios Europoje, reikia suprasti, nes kilus atominiam karui Europa, o ypač Vak. Vokietija dingtų nuo žemėlapijo. Tikriausia ir Lietuva...

ANELE VALAITYTĖ

Beveik kiekviename krašte, kur gyvena lietuviai išeiviai, turima koki nors pasižymėjusių lietuvių ar lietuvių. Savo laiku Vokietijoje turėjom patį genialiausių razbaininką Petrą Dominą. Dabar turime pačią žinomiausią Vak. Vokietijos lengvosios muzikos atlikėją Anelę Valaitytę, žinomą Lena Valaitis vardu. Kaip tik š. m. vasario 28 dienos vakare demoskopiniu apklaušiniu ji buvo išrinkta reprezentuoti Vak. Vokietijos lengvąją muziką š. m. balandžio 4 dieną Dubline, Airijoj, kasmetiniam Europos lengvosios muzikos "Grand Prix" festivaly. Anelė dainuos "Jonny Blue" dainą. Vak. Vokietija šiame festivalyje dar nėra gavusi pirmosios vietos. Būtų malonu, kad lietuvaitė tai atliktų už vokiečius.

Anelė Valaitytė gimė Lietuvoje. Vaikystę praleido dypukų stovykloje Memmingene, netoli Miuncheno. Keletą metų lankė lietuvių Vasario 16 gimnaziją. Pagal profesiją ji yra paštininkė. Kaip dainininkė ji reiškiasi jau koki dešimtmetį. Vokietijoje ji yra populiari. Lietuvoje, išskyrus kūdikystę, nėra buvusi. Užklausta kodėl, sako neturinti ten giminių ir progos pasirodyti...

MYKOLAS SLUCKIS

Vak. Vokietijos knygynus pasiekė Berlyne Volk und Welt leidykloje vokiečių kalba išleistas Mykolo Sluckio romanas "Mein Hafen ist unruhig". Tai 1968 metų Vilniaus Vago išleisto romano "Uostas mano neramus" vertimas. Ši 1980 metais vokiečių kalba šio autoriaus išleista knyga, tai penktas jo romanas. Vokiškai Mykolo Sluckio yra pasirodę, "Die Himmelsleiter" (1966), "Fremde Landschaften" (1973), "Der Adamsapfel" (1975) ir "Wenn der Tag sich neigt" (1979).

Romas Šileris

TARP MŪSŲ

— M. Kirstukienė ir vėl ištiko nelaimę, vėl sulaužė kairiąją ranką. Šiuo metu taisosi ligoninėje imdama specialią therapy. Kovo 22 dieną ji minės savo 91-ąsias gimimo metines.

— Smarkiai yra sunegalavusi Anna Parada. Jai netvarka yra su širdimi, ir plaučiuose pradeda atsirasti vandenio. Dėl sveikatos silpnumo gydytojai atsisako idėti jai širdies skatintuvą. Laimė, kad jai padeda paslaugomis plačiai visiems žinomas fotografas Tony Gurskis. Nenuostabu, kad jos nebeatome susirinkimuose ir parengimuose.

— Vajininkų bankete Estelle Bogden prisiminė ir Lucille Matuz, savo laiku aktyviai dirbusią laikraščio vajuose. Kaip žinia, Lucillei Matuz yra amputuota koja, tarp žmonių pasirodyti jai sunku, beveik visą laiką leidžia namuose. Anksčiau, kai buvo sveika, jos visur būdavo pilna.

— Kaip buvo rašyta, Julijui Urbikui May klinikoje buvo padaryta trūkis (išvaržos) operacija. Smagu pranešti, kad viskas pavyko sėkmingai. Kovo 27 dieną sūnus nuvykęs automašina kaip jį, taip žmoną Mary, buvusią kartu su juo, parvežė namo. Sustiprėjęs vėl pradėjo tvarkyti "Vilnius" buhalterijos knygas, kurias jiedu su H. Bordner prižiūri.

— Tenka pranešti, kad kovo 28 dieną įvyks "Vilnius" direktorių posėdis "Vilnius" salėje, 1 val. po pietų.

— Kovo 25 d. gavome laišką iš Kalifornijos, Karolio Pečiulio dukters Christine Karvelis. Laiške rašo, nors jos tėvas jau 104 metų, bet dar laikosi. Kiek blogiau jam su pavaikščiojimu. Per kambarį pereiti turi naudoti "walkerį". Tačiau laikraštį vis dar paskaito.

— Jeigu nebūtų Medicare, būtų mėm dingę. Pavyzdžiui, M. Montvilienės velionis George Montvila prieš mirtį ligoninėje išgulejo dvi savaites. Prisiūsta Medicare sąskaita rodo, būtų turėjusi sumokėti \$18,000.

— Asmenine viza iškviesta trims mėnesiams iš Lietuvos Čikagoje vieši Albina Pėstininkė, apsistojo pas seserį V. Matelionienę.

— Stačiai skandalas pagalvojus, kiek kaštuoja butų šildymas dujomis. Anądien A. Litvinui užėjus pas M. Marquard laikanešis atnešė sąskaitą už dujas vasario mėnesio net virš \$100.

— Kaip žinia, Antanina Mickus prieš kurį laiką automobilio buvo sunkiai sužeista. Jau kelinta savaitė randasi namuose, bet sulaužytą koją, idėtą į gipsą vis dar sunkiai gali pakelti. Ją lanko draugai F. ir A. Vaitkai.

— Neatsargus vairuotojas Fr. Vaitkui sužalojo jo stovintį prie šaligatvio automobilį. Pataisymas kaštuos virš \$200. Šia pačia proga tenka pasakyti, kad A. Vaitkienė vis labiau jaučia savo kojos skausmus. Matyt, be gydytojo pagalbos neapsieis.

— Aktyvi "Vilnius" direktorė Alice Pauliukienė atsiprašo, kad negalėjo dalyvauti vajininkų bankete. Kadangi jos dukterė buvo tą dieną išvykusi iš Čikagos, turėjo būti prie jos mažų vaikų.

— Plačiai žinomas Mike Načiūnas, šeimininkei išvykus į senelių namus, liko vienas gyventi keturių kambarių bute. Labai norėtų, kad kas atsirastų drauge gyventi. Jo adresas: 938 W. 33rd St., Telefonas 927-8644.

— Išties buvo staigmena, kai netikėtai teko sužinoti, kad aktyvios mūsų laikraščio bendradarbės St. Masytės mamytė Teofilė Masienė kovo 4 d. minėjo savo 87-ąsias gimimo metines. Iš savo pusės jai irgi linkime ilgiausių metų kaip ir daugelis kitų linkėjo minėjimo metu.

— Iš Floridos, Miami, laikraščio korespondentė Magdalena Novitski rašo, jog ten vasario 18 d. įvyko bazaras spaudai paremti. Bazaro metu "Vilniai" \$25 paaukojo Ft. Lauderdale draugai S. ir J. Jurevičiai. Plačiau apie bazarą, Magdalena rašo, prašys plačiau vėliau.

— Iš Warminster, Pa., telefonu paskambino Dorothy Murelis, kad jos vyras Walter Murelis net dvi savaites gulėjo ligoninėje ryšium su kraujo sukresėjimu kojoje, bet niekas iš to neišėjo, grįžęs namo nesitaiso. Ji pati irgi turėjo tuo metu gulti ligoninėje operacijai gerklėje, bet atidėjo vėlesniam laikui. Nellie

CICERO, ILL.

— Matthew Rudis, 1427 So. 49 Ct., pranešė policijai, kad pavogė jo Toro sniego valytoją, vertą 300 dol. Mašina buvo pririšta kieme prie tvoros.

— Zitai Stukis, 1443 So. 59 Ct., kažkas per langą įmetė akmenį.

— Paul's Liquor House sav. Paul Blinstrubas, 4916 W. 14th St., skundėsi policijai, kad kažkas išdaužė jo imonės tris langus. Jis sakė, kad langai buvo pilni kulku skylių.

— Plėšikai brovėsi į Bernice Janis, 1522 So. 49th Ave., namus. Bernice paleido du savo šunis ir vagiliai pabėgo.

— Kevin Karr, 1515 So. 49th Ave., grįžo iš pobūvio trečiadienį 7 val. ryto. Kietai užmigo. Kai atsibudo, rado iš namų iškraustytus 1000 dol. vertės Panasonic Stereo system ir 400 dol. vertės televizijos aparatą. John Feiza

Iš vadininkų pagerbimo banketo

Kovo 1 dieną "Vilnius" salėje įvyko vadininkams pagerbti banketas. Nors publikos neperdaugiausia susirinko, bet palyginus su kitais buvo sėkmingas. Beveik visi stalai buvo užimti žmonėmis.

Daugiausia darbo įdėjo Uršulė Juodaitienė. Maistą pradėjo gaminti išvakarėse. Jai pagelbėjo Helen Pajūnas, Petronėlė Malinauskienė, Millie Kancere ir Estelle Bogden. Taipgi reikia paminėti dirbusius prie baro: John Feiza, John Copin ir F.Vaitkus. Bilietus pardavinėjo

Nellie De Schaaf. Sumaniai pirmininkavo direktorių pirmininkė Estelle Bogden. Buvo iškviešti kalbėti Tony Litvinas, F. Vaitkus ir kiti, S. J. Jokubka taipgi.

Mary Mihasonok banketui aukojo tortą, kitą tortą aukojo Eva Senkus. Petronėlė Malinauskienė aukojo lėkštes.

Ypač šilti žodžiai buvo tarti A. Litvinui, per šį vakarą dvidešimčiai naujų skaitytojų užprenumeravusiam laikraštį. F.Vaitkus per šį vakarą, pasirodė, gavo net 14 naujų skaitytojų. Savo premiją už vėjus darbą \$72 gražino "Vilnius" fondui. Detroitietė vadininkė St. Masytė savo premiją \$58 taipgi prisiuntė atgal.

Per ilgus metus aktyviai dirbusios vajuose ir šio vėjus aktyvios vadininkės Julios Marazienės dėl jos vyro sveikatos bankete nebuvo, bet banketo dalyviai mintimis buvo su ja.

Pažymėtina, kad bankete buvo ir iš toliau svečių. Vienas jų, tai nuolatinis mūsų parengimų lankytojas J. Dilkus net iš Habort, Ind.

Banketas laikraščiu davė ir finansinės paramos. **Nellie DeSchaaf**

ROSELANDO MOTERŲ KLUBO NARĖMS

Roselando Lietuvių Moterų klubo narės seniai turėjome klubo narių susirinkimą. Dėl blogo oro beveik visą žiemą "atostogavome". Dabar, pavasarėjant turėjome vėl susirinkti, nenutraukti veiklos.

Šiuo noriu pranešti, kad balandžio 6 d. turėsime narių susirinkimą. Kaip paprastai būdavo, taip ir šį kartą jis įvyks Anelės salėje, 4500 S. Talman. Pradžią 12:30 val. popiet.

Susirinkime turėsime aptarti nemažą svarbių reikalų, susijusių su klubo veikla. Be to, rinksime naują valdybą. Po susirinkimo bus vaišės. Turėsime progos pasišnekėti, pasidalinti mintimis.

Kviečiu visas nares susirinkime dalyvauti, ypač nesivėluoti.

Skr. J. Urmonienė

DAUG KAS NEGAVO "VILNIUS" NR. 4

Pasirodo, kad daug laikraščio skaitytojų Čikagoje negavo "Vilnius" Nr. 4. Buvo kreiptasi į paštą, kas atsitiko! Pradžioje suparvaizeris manė, gal kur užsimetė su laikraščiais maišas. Bet nustatė, kad laikraščiai pašte išskirstyti į miesto rajonus.

Iš mūsų pusės tenka pasakyti, kad užadresuoti laikraščiai į paštą buvo nuvežti išvakarėse vasario 19 dienos, tai yra, popiet vasario 18 d.

Praėjus daugiau kaip savaitei, laikraštį adresatai pradėjo gauti. Kodėl, toks suvėlavimas įvyko, sunku pasakyti. **Adm. N. DeSchaaf**

12

A. Jakienė jau 87 metų amžiaus

Vargiai ar yra Čikagoje pažangus lietuvis, kuris nepažintų plačiai žinomos pažangių lietuvių veikėjos Albertinos Jakienės. Balandžio 6 dieną jai sukako 87 metai amžiaus.

Albertina, kaip mes sakome, yra privilegijuota (chartered) "Vilnius" skaitytoja. Laikraštį skaito nuo pat jo pradžios, aktyviai ji remia ir visa esybe už laikraščio reikalą. Savo laiku Albertina per kelis kartus yra buvusi "Vilnius" direktorių tarybos narė ir pirmininkė aktyviai dalyvavusi vajuose, daug padėjusi organizuojant parengimus. Atsimena ją ir saviveiklininkai kaip choristę ir scenos meno artistę.

Nūdien, nežūrint amžiaus, palyginus tebėra aktyvi. Dažnai ją matome susirinkimuose, parengimuose ir šiaip svarbesniuose suėjimuose. Dar dažniau ją visur matytumėm, jeigu negyventų nepalankioje vakarais išėiti iš namų miesto apylinkėje.

Ilgiausių jai metų! X.

KENOSIETIS J. STRICH LIGONINĖJE

Plačiai žinomi kenošiečiai John ir Alvina Strich buvo susitarę vykti į Čikagą dalyvauti vadininkų pagerbimo bankete, bet juos ištiko nelaimė Joną vasario 23 dieną vėl ištiko širdies priepuolis.

Pirmadienį, vasario 23 dieną, jautėsi gerai. Alvina netgi išvyko bowlinti. Kai sugrįžo iš bowlino, Joną rado sunegalavusį. Naktį pradėjo jausti vos pakeliamus krūtinėje skausmus. Iškviešta greitoji pagalba Joną nugabeno ligoninėn, kur tapo paguldytas į intensive care kambarį. Po dienos kitos perkėlė į kitą kambarį, bet slaugė vis tiek prie jo.

John Strich seniai negaluoja su širdimi. Po kelių širdies priepuolių balandžio mėnesį jam į krūtinę įdėjo skatintuvą. Vadinasi, turi rimtą širdies ligą. **Nellie**

PAIEŠKO

Kasmauskaitės Marijonos, Leono, dukterė Ivanauskienė Elena paieško iš Lietuvos išvykusio į JAV apie 1908 metus Pranciškaus Kasmausko, gyvenusio Lietuvoje Tauragės apskr., Skaudvilės valsč., Pilsūdo kaime. Labai prašo atsilipti jį ar kas apie jį ką žino pranešti šiuo adresu: Lithuania-USSR, Tauragės raj., Skaudvilės paštas, Pilsūdo kaimas, Ivanauskienė Elena, Jono.

Gerb. didvyriui Generolui P. Petroniui su jo 70-tu Jubiliejum

Prisiminkit mūsų mielas Pergyventas audrų dienas, Kelius kuriais Jūs keliavot, Už praliėtą Jūsų kraują, Už gyvenimą mums naują Jūs istorijos lapuose Aukso raidėmis rašysim. Kartais laimė Jums šypsojos, Aukso gabalą žadėjo, Jums planus atkalbinėjo, Šviesią ateitį žadėjo. Bet gyvenimo tikrovę Jūs laiku gerai pažinot, Illuzijoms netikėjot, Vien per kovą telaimėjot. Dabar Jūs, Tautos didvyri, Karūną garbės dėvėsit, Jos niekad nesudevėsit.

1980 S. Repšys

London-Canada

\$20,000.00 fondui

Į fondą nuo vasario 2-os iki kovo 2-os, 1981 įplaukė šios aukos:

\$100.00

WALTER DUBENDRIS — St. Petersburg, Fla., per Juliją Andrusis.

\$25.00

S. ir J. YUREWITZ — Ft. Lauderdale, Fla. per Magdalen Novitski.

\$15.00 rank

MARY KIRSTUKAS — Naperville, ILL.
L. ELANIS — Brandon, Fla.

\$10.00

JOHN FEIZA — Cicero, Ill.
LUCY PUKELEVICIUS — W. Wyoming, Pa.

M. ir V. YUDEN — Mountain Home, Ark.

J. SHASKAS — Philadelphia, Pa.

MARY MONTVILAS — Chicago

J. GARAD — New Port Richey, Fla.

\$5.00

AGNES VYLONIS — Dowagiac, Mich.

ALEX STASS, Brighton City, UT

ANNA BIMBA — New Port Richey, Fla.

MARGARET CIABOTTI — Wilkes-Barre, Pa.

J. KAZLAUSKAS — Philadelphia, Pa.

ANN YUDIKAITIS — Binghamton, NY

\$3.00

LEON MARKEVICH — Chicago

\$2.00

ANTOINETTE GERDUS — Washington, Ill.

A. BALTRUSH — Royalton, Ill.

Dabar įplaukė \$ 252.00

Pirmiau skelbtos aukos \$ 7,167.55

Viso \$ 7,419.55

Širdingai dėkojame jums visiems. **Adm.**

Kalbant apie Eleną Trusk

Parengimuose ir suėjimuose daug kas pasigenda Elenos Trusk. O buvo laikas, kai dalyvavo kiekvienam didesniame pažangiųjų sambūryje. Kaip daugelį senesnių draugų kamuoja tas nelabasis arthritas, taip ir Elenutė. O be to dar, gyvena tolokai miesto šiaurinėje dalyje pas dukterį.

Elena Trusk yra sena čikagietė, su pažangių judėjimu susijusi nuo pat jo pradžios. Buvo laikai, kad jos namai buvo kaip ir viešbutis Čikagoje atsilankant pažangaus judėjimo veteranams darbuotojams iš kitų miestų. Jos namuose Čikagoje buvo apsistojęs ir anais laikais gyvenęs Amerikoje Vincas Kapsukas-Mickevičius.

Jos širdingumas ir globa niekad nebus pamiršta mūsų judėjimo istorijoje. **A. J-nė**

Laiškutis

Feb. 28, 1981

Dear Friends:
Please accept this donation of \$5.00 in the memory of

Alex Klimas of Hartford, Conn.

who died Feb. 23, 1973. He is missed by his wife Elizabeth and all of his friends who knew and loved him.

With all good wishes
Adell R. Kenyon for
Elizabeth Klimas
612 E. Middle Tpke.

Manchester, Conn. 06040

"VILNIUS" DIREKCIJOS ŽINIAI

Siuomi primenu, kad "Vilnius" bendrovės Direktorių Tarybos posėdis įvyks kovo 28 d., 1 val. po pietų, "Vilnius" salėje. Reikalų turime įvairių ir svarbių. Taipgi išklausysime kovo 1 d. banketo raportą, kur buvo pagerbti vadininkai. Būkite visi ir paskirtu laiku.

Skr. J. Marazienė

A. ŠILEIKIENĖ NETEKO SAVO ŽENTO

Anna Šileikienė pergyvena liūdesio dienas. Po ilgos ir sunkios ligos mirė jos žentas Steve Jotarba, sulaukęs 65 metų.

Velionis sirguliavo kelerius metus, net penkis kartus buvo ligoninėje, bet gydytojai negalėjo nustatyti jo ligos. Tik prieš šešias savaites šeimai pranešė, jog nėra vilties jam išgyti. Ligonis buvo parvežtas namo, kur jį iki pat mirties kas antra diena lankė Social Service slaugė, kuri padėdavo ir jo žmonai apeiti namų apyvokos darbus.

Laidotuvės vyko vasario 13 dieną. Atsisveikinti su velioniu suvažiavo daugiau kaip šimtas giminių bei draugų ir pažįstamų iš Arizonos, Detroito, Dowagiac, Mich. Laidotuvių dalyviai nutarė vietoj gėlių ir vainikų sudėti ant jo kapo paminklo pastatymui. **Nellie**

MIRĘ LIETUVIAI

Vasario 18 d. mirė Frank Dailidonis, sulaukęs 93 metų, gimęs Lietuvoje, Tauragės apskr., Radviliškųje. Amerikoje išgyveno 75 metus.

Vasario 18 d. mirė Marija Joku-baitytė, sulaukusi 79 metų, gimusi Lietuvoje, Rietave. Amerikoje išgyveno 31 metus.

Vasario 18 d. mirė Michalina Pralle, gimusi Lietuvoje, Kauno apskr., Cekiškės parap., Lebedžių kaime. Amerikoje išgyveno 60 metų.

Vasario 19 d. mirė Juozas Žilys, sulaukęs 74 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 31 metus.

Vasario 19 d. mirė Juozas Cernauskas, sulaukęs 69 metų, gimęs Lietuvoje, Lazdijų apskr., Leipalingio apyl., Varnėnų kaime. Amerikoje išgyveno 32 metus.

Vasario 22 d. mirė Liudas Stašaitis, sulaukęs 71 metų, gimęs Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 22 metus.

Vasario 22 d. mirė Petronėlė Dovydaitytė, sulaukusi 69 metų, gimusi Lietuvoje, Kretingoje. Amerikoje išgyveno 31 metus.

Vasario 26 d. mirė Antanina Koncė, sulaukusi 78 metų, gimusi Lietuvoje, Panevėžio apskr., Riklių kaime. Amerikoje išgyveno 31 metus.

Kovo 1 d. mirė Juozas Kondratas, gimęs Lietuvoje, Tytuvėnų parap., Tolučių kaime. Amerikoje išgyveno 67 m.

Kovo 2 d. mirė Edward S. Krivickas, sulaukęs 59 metų, gimęs Čikagoje, Ill.

Kovo 2 d. mirė Payl Masiokas, sulaukęs 85 metų, gimęs Lietuvoje, Panevėžio apskr., Ramygalos parap., Grigalių kaime. Amerikoje išgyveno 67 m.

Kovo 4 d. mirė Kazys Gližeris, sulaukęs 68 metų, gimęs Lietuvoje, Kretingos apskrityje. Amerikoje išgyveno 31 metus.

Kovo 4 d. mirė Vincas Lapinskas, sulaukęs 67 metų, gimęs Lietuvoje.

Vilnius, 1981 kovo 19